

Rp 65.000. x 26

B1217

PANORAMA

Geïllustreerd weekblad met Hollandschen en Maleischen tekst

Onder redactie van
LIEM KOEN HIAN.

Bureau: STADHUISPLEIN 41	6 Juli 1935.	Jaargang IX No. 27
-----------------------------	--------------	--------------------

Engelsch-Amerikaansche samenwerking in het Verre Oosten

Ins ons nummer van 6 April jl. namen wij een artikel over van de hand van den Heer Pceliu Dai in de „China Critic”, waarin de bevordering van een nauwe samenwerking tusschen Engeland en Amerika in het Verre Oosten bepleitte. De schrijver kwam tot de slotsom dat een samenwerking tusschen beide Engelschsprekende naties, gesteund door hun reusachtige diplomatische en militaire machineries een remmende invloed zal hebben op een derde partij met agressieve bedoelingen.

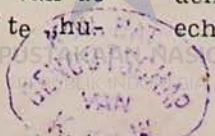
Waar het probleem in den laatsten tijd weder actueel is geworden, meenen wij goed te doen hieronder een overzicht van de hand van een anderen schrijver, den Heer Lin Yu, in bovengenoemd weekblad, te laten volgen. Het geeft een nadere toelichting op de pogingen van Engelsche zijde om een toenadering met Amerika tot stand te brengen. De Heer Lin schreef onder andere als volgt:

Kort voor de verheffing van de Britsche legatie in China tot ambassade werd gemeld, dat Sir Alexander Cadogan het grootste gedeelte van zijn tijd dit jaar in en rond Nanking zou doorbrengen. Voor dien zou Sir Alexander President Wang Ching Wei hebben geprezen voor de verrichtingen van Wang om een betere Chineesch — Japansche relatie tot stand te brengen. Velen beschouwden den lof, door den Britschen diplomaat den Heer Wang Ching Wei, voor het effect van zijn speech op den 17den Maart jl., toegezwaaid, als een poging van de Engelschen om den Chineeschen leider te „nu-

morisieren” en zodoende hun wenschen te bevredigen. Wat zij wenschen, kan men alleen vermoeden. Doch, hoe het zij, dit jaar is de Britsche diplomaat buitengewoon actief geweest in het voeren van onderhandelingen met de Nanking-autoriteiten, hetgeen ook het geval is met den Heer Nelson T. Johnson, den Amerikaanschen gezant, nu ambassadeur, in China. Het is deze gelijktijdige buitengewone activiteit van de Amerikaansche en Engelsche diplomaten in de hoofdstad van China, die het meest mijn aandacht trok.

In een der vorige nummers van deze periodiek gaf de Heer Poeliu Dai een leerzame verhandeling over de „Engelsch-Amerikaansche samenwerking en de Politiek in het Verre Oosten” gedurende de laatste paar jaren. In dit artikel zal ik echter een overzicht trachten te geven van meer recente pogingen van Groot Brittanië om Amerika tot zich te trekken in zijn strijd in dezen hoek van de wereld. Een zekere groep van Engelsche staatslieden is in de laatste maanden buitengewoon actief in deze richting geweest.

Vóór wij echter verder gaan is het goed om eerst de twee tegenstrijdige tendenzen in het Engelsche Kantoor voor Buitenlandsche Zaken ten opzichte van den toestand in het Verre Oosten in beschouwing te nemen. Toen het Manchurije-incident door den Volkenbond werd behandeld, scheen Engeland zich op een middenweg te houden. In den laatsten zomer echter werd gemeld dat Downing Street van

koers veranderde en een vriendelijker houding jegens Japan aannam. Een van de eerste teekenen daarvan was Sir John Simon's zinspeling — in Mei laatstleden — op de „exclusieve rechten van Japan in China”, die algemeen beschouwd werd als een vriendschappelijke geste van den Britschen minister ten opzichte van Japan. Daar was voorts de Britsche Industriële Missie naar Manchurije onder leiding van Lord Darnsby en andere invloedrijke leiders van Groot Brittanie, wiens sympathie jegens Japan hier niet meer verduidelijkt behoeft te worden. Zelfs verspreidde zich het gerucht dat Groot Brittanie waarschijnlijk de Engelsch-Japansche alliantie weder in het leven zou roepen om een internationalen keten tegen Soviet Rusland te vormen, en dat het zelfs „Manchuko” zou erkennen. Bij drie verschillende gelegenheden werden deze geruchten gedurende November en December door drie verschillende leden van het Engelsche kabinet tegengesproken. Tegelijkertijd begonnen aan den anderen kant echter de meer verziende Engelsche staatslieden openlijk een Engelsch-Amerikaansche toenadering, waarop dit artikel betrekking heeft, te bepleiten.

De oorzaak van deze twee tegenstrijdige stroomingen moet gezocht worden in de vrees voor Japan en het communisme. Wanneer Engeland ooit tot een vergelijk met Japan zou komen, dan zou het gebeuren om de reeds intensieve rivaliteit tusschen de Japanners en de Engelschen op handelsgebied, in vloot-problemen en internationale politiek te verlichten. De vrees voor het communisme was de oorzaak van het gerucht, dat de Engelsch-Japansche alliantie de vorming van een blok tegen Soviet Rusland nastreefde. Doch de loop der gebeurtenissen in Europa en in het Verre Oosten gedurende het vorige jaar heeft bewezen dat het gevaar zijdens den Rooden Beer hoe langer hoe minder werd, terwijl dat zijdens het land der Rijzende Zon steeds ernstiger werd, ondanks de naar buiten tredende rust. Daarom is het niet te verwonderen wanneer degenen, die een Engelsch-Amerikaansche toenadering ter handhaving van den wereldvrede bepleiten, een meerderheid zouden verkrijgen.

Het eerste schot van deze groep werd gelost door generaal Jan Christiaan Smuts, premier van Britsch Zuid Afrika, toen hij in het begin van November vorig jaar voor de Royal Institute of Foreign Affairs te Londen een lange rede hield, waarin hij een Engelsch-Amerikaansche samenwerking bepleitte. Hij is van

meening, dat „Europa ten slotte zijn familie-ruzie zal weten te regelen” en dat het „stormcentrum van de Christelijk beschaafde landen naar het Verre Oosten zal verschuiven”. Hij bepleitte eerstens dat „met het oog op de ontwikkeling van de toestanden in het Verre Oosten, de Europeesche staatslieden hun pogingen met dubbelen ijzer zouden moeten voortzetten om de geschillen in Europa in het reine te brengen voordat het telaat wordt”. Voorts wees hij er op dat Japan's terugtrekken uit den Volkenbond en waarschijnlijke afschaffing van het Washington-verdrag, „een geïsoleerde positie die, volgens ervaringen uit den Grooten Oorlog, zeer gevaarlijk kan zijn, zelfs voor een land met de grootste militaire macht”, voor het land zou kunnen beteekenen. Hij deed een „ernstig en vriendelijk beroep op Japan, als „onze oude vriend en bondgenoot tijdens den oorlog”, om eerst er over na te denken alvorens de machinerieën, die den toestand in de Pacific ten slotte in gevaar zou kunnen brengen, in werking te stellen”. Derdens deed Generaal Smuts een beroep op het Westen om het „bestje beentje voor te zetten”, waarmede hij bedoelde zich geen vijandelijkheden van Japan op den hals te halen. Hij verklaarde, om zijn eigen woorden te gebruiken, dat „wanneer wij geen bondgenooten kunnen worden (over het algemeen wordt aangenomen dat de Engelsch-Japansche alliantie een fout is), wij tenminste vrienden kunnen zijn om de onbekende gevaren in de toekomst tegemoet te komen in den geest van wederzijdsch begrip en vriendschap.” Ten slotte verklaarde hij: „Als gevolg van wat ik zoonet heb gezegd zou ik voorts willen zeggen, dat m.i. de toekomstige politiek van onze groote Britsche gemeenebest zich meer op een associatie met Amerika moet instellen dan met iedere andere groep in de wereld. Wanneer er ooit een tijd zal komen, waar ieder zijn eigen weg moet gaan, d.i. wanneer de crisis in de toekomst ons zal noodzaken een keuze te doen, dan zou het m.i. de Vereenigde Staten zijn, met wie wij samen moeten werken om de onbekende toekomst tegemoet te treden.” Generaal Smuts verloor ook de realiteit niet uit het oog dat er „tusschen de Dominions en Vereenigde Staten gemeenschappelijke belangen bestaan en dat beiden misschien ook een gemeenschappelijk bestemming hebben, hetwelk voor hen het meest belangrijk is.”

In de Imperiale Conferentie in 1921 voor-
spelde generaal Smuts, dat het centrum van politieke bedrijvigheid van den Atlantischen

Oceaan naar de Pacific zou verschuiven en een jaar daarna zag men de Washington-conferentie zich met de Pacific-problemen bezig houden. Of zijn voorspellingen van het vorige jaar in den toekomst zullen uitkomen, zal natuurlijk de tijd leeren. Sommigen zijn geneigd te gelooven dat het betoog van den Zuid-Afrikaanschen generaal door het Engelsche Kantoor voor Buitenlandsche Zaken was „geinspireerd”, doch hoe het zij, zijn rede mag als een geste van een van de Engelsche leidende staatslieden — zoo niet van het Kantoor voor Buitenlandsche Zaken — worden beschouwd, om Amerika tot samenwerking uit te noodigen.

Hierop antwoordde het Amerikaansche gouvernement op duidelijke wijze. Op den 6den December bepleitte Robert W. Bingham, de Amerikaansche ambassadeur in Londen, Generaal Smuts' rede als grondslag gebruikend, de Engelsch-Amerikaansche samenwerking met de volgende woorden: „Wij van de Engelsch-sprekende unie in de geheele wereld zijn gebonden aan een groot doel en een groot ideaal. Ik ben er van overtuigd dat de welvaart en zekerheid van onze landen in dit doel en ideaal nauw aan elkaar zijn verbonden.” Op denzelfden dag loofde Secretaris Hull „the fair cooperative attitude” van de Britsche delegatie in de voorbereidende vlootonderhandelingen in Londen, en de verklaring van premier MacDonald, dat „de Engelsche Regeering steeds de grootste waarde hecht aan een nauwe vriendschap en samenwerking tusschen Groot Britannië en de Vereenigde Staten”. Hierop antwoordde Hull: „Ik kan hem verzekeren, dat onze regeering dat van ganscher harte reciprocet”. Het is opvallend, dat zulke antwoorden door Amerikaansche autoriteiten niet werden gegeven aan de vele rede's van ambassadeur Hiroshi Saito, waarin hij een betere understanding en samenwerking tusschen Japan en de Vereenigde Staten bepleitte.

De wereld was ook verrast door de uitlating van een van de leidende kabinetsleden van de Engelsche Regeering tijdens de voorbereidende vlootonderhandelingen aan het eind van het vorige jaar, dat in den aanstaanden oorlog de Engelsche Regeering de geheele macht van haar vloot niet in den strijd zal werpen voordat zij weet, welken weg te Amerikaansche vloot zal inslaan. Dit moet opgevat worden als een ander van de Engelsche Regeering naar een vriendschap met Amerika.

In het begin van Februari verklaarde generaal Smuts in een andere rede te Capetown, dat

UW WAPENSPREUK

„Wel, ghy die zijt een geestigh
quant,
En gelt verdient door uw
verstant,
Quist niet, al is uw winste
groot,
(Maer spaert een penningh voor
den noot.”

Zoo sprak Vader Cats en hij had gelijk. Wat in Cats' tijd als noodzakelijk werd beschouwd is ook nu niet minder noodig „Spaert een penningh voor den noot” ook al is „uw winste” minder groot. Maak een begin met sparen, een goede Hollandsche deugd. Bij elk post- of hulppostkantoor kunt U een boekje aanvragen van de spaarbank met Regeeringsgarantie, van de

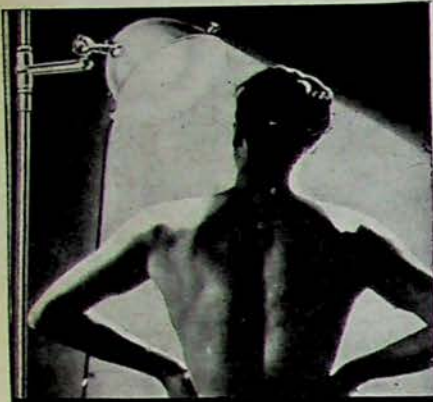
RECLAME
STUDIO

den Haag

POSTSPAARBANK

het Pacific-gebied, met het oog op de politiek van Japan, een potentieel gevaarlijk plekje in een groote schaal zou kunnen vormen. Hij bepleitte nogmaals een Engelsch-Amerikaansche samenwerking om de situatie te redden. Dit vond onmiddellijk weerklink in de rede van Lord Lytton in Washington voor een gehoor uit Japansche, Chineesche en andere diplomaten bestaande, waarbij hij er op wees dat, wanneer Japan zijn politiek van geweld voortzet, van daaruit slechts één resultaat zou kunnen voortvloeien, en dat is: dat de wereld naar het verderfelijke systeem van bewapeningswedstrijd en allianties, dat vroeger tot den wereldoorlog leidde, zou terugkeeren. Hij geloofde dat de wereld hard op weg is naar een internationalen afgrond, doch verzekerde dat, indien andere naties eensgezind zouden kunnen zijn in haar beroep op Japan om gezamenlijk de wereld van haar huidige krankzinnigheid te verlossen, Japan zeker het beroep niet zou kunnen weigeren.

Deze uitlatingen werden beschouwd als onofficieel geuite opinie van het Engelsche Kantoor voor Buitenlandsche Zaken en door de Engelsche pers hartelijk verwelkomd. Volgens den correspondent te Washington van „The New York Times” waren de meeningen van deze twee Engelsche staatslieden „geheel in overeen-

De Hoogtezoon *in het* eigen-huis

zendt haar stralen uit, onverschillig welk weer het ook is.

Voor menschen met een vermoeiende en afmattende werkring, beteekent de kleine kunstmatige hoogtezoon Origineel Hanau een vervanging van het verlof.

De bestralingen duren slechts enkele minuten, geven aan het geheele lichaam sterkte en zijn waardevol voor het heele gezin.

Vraagt U prospecti, inlichtingen en gratis-demonstratie bij de Hoofd-agente voor Ned.-Indië,

N. V. Otto Pfeiffer Agentschappen, Batavia-C.

stemming met de officieele opinie in Washington" en „met tevredenheid" ontvangen. Vaag werd door hem er op gewezen, dat „een de facto politiek van samenwerking reeds bereikt werd, tenminste betreffende de vlootaangelegenheden in het Verre Oosten."

De nederlaag van de Engelsche nationale regeering in de gementeraads- en aanvullende verkiezingen vergroot de hoop op overwinning voor de Labour-partij in 1936. Zal er dan een verandering komen in de buitenlandsche politiek van de regeering? Er wordt gezegd dat kabinetten mogen komen en gaan, doch dat de werkzaamheden van de Britsche Admiraliteit, het Kantoor voor Koloniale aangelegenheden, en het Kantoor voor Buitenlandsche Zaken ongestoord voortgang zullen hebben, tenzij de secretaris van het betreffende bijzondere departement tegelijkertijd een invloedrijke positie in de partij inneemt en een buitengewoon sterke persoonlijkheid bezit. Zelfs dan nog ondervindt hij somtijds dat de oppositie van den ondersecretaris en de permanenten staf te sterk voor hem is. Het is daarom niet onwaarschijnlijk dat ook de Labour-regeering langs de huidige lijn zal doorgaan, wanneer zij het bewind in handen krijgt. Bovendien heeft de Labour-partij, na de kleurverandering van den Heer Ramsay MacDonald in 1931, een goede les geleerd en schijnt vastbesloten te zijn om daar socialistisch program in daden om te zetten, wanneer zij weer macht bezit. De partij zal het dan veel te druk hebben met de binnenlandsche aangelegenheden om groote aandacht te schenken aan de herorientatie van de buitenlandsche politiek. De labour-critieken op de onactiviteit van de huidige regeering in de behandeling van het Manchurije-incident in aanmerking genomen, bestaat er nog de mogelijkheid dat, wanneer in de buitenlandsche politiek verandering

zou komen, de labours zelfs een meer positieve houding ten opzichte van Japan zouden aannemen.

Bovendien moet men de meening van Lloyd George over de situatie in het Verre Oosten niet uit het oog verliezen. De beteekenis van Lloyd George's positie op het oogenblik ligt in het feit, dat hij de sleutel van de Engelsche politieke situatie in de paar volgende jaren in handen heeft. De „New Deal", die hij op zijn 72sten verjaardag lanceerde en waarvoor hij sindsdien een geweldige campagne in het land heeft gevoerd, trok reeds zoo'n groote aandacht van het publiek, dat de Heer MacDonald hem uitnoodigde om zijn plan aan een speciale commissie van het kabinet over te leggen. Reeds nu begint men reeds te speculeeren op zijn terugkomst in de regeering, doch teekenen des tijds schijnen een aanwijzing te geven, dat een terugkomst van de liberale partij een onmogelijkheid is. In elk geval staat het echter vast dat onverschillig wie van beide partijen — de labours of de conservatieven — in de aanstaande verkiezing de overwinning behaalt, geen van beiden een absolute meerderheid tot vorming van het kabinet zal kunnen verkrijgen zonder de samenwerking van de liberalen. De Heer Lloyd George, zal dan in staat zijn om de partij, die het kabinet vormt, te dwingen zijn „new-deal" plan in overweging te nemen. Wat is nu eigenlijk de inhoud van het plan? Onder de vijf voornaamste punten staat als de eerste aangeteekend het pleidooi voor een gezamenlijke actie van Groot Brittannië en de Vereenigde Staten om den wereldvrede te verzekeren.

Wanneer wij het verzekeren van den wereldvrede als iets vaags en onzeker beschouwen, laten wij dan even hooren wat de Heer Lloyd George in zijn rede te Birmingham in het laatste gedeelte van Januari daarover zeide. Over

Panorama - Abonnés!

Door toe te staan dat Uwe kennissen Uwe Panorama leenen, werkt Ge een verkeerde handelwijze in de hand. Ge bevordert daarmee het parasiteeren! Bovendien benadeelt Ge ons en U zelf. Ge benadeelt ons door mede te werken aan de vorming van een belangrijke groep menschen, die zonder te betalen nochtans Panorama geregeld lezen, als waren zij abonnés. Ge benadeelt U zelf, omdat ook voor een Panorama-abonné geldt de regel: Elke abonné meer beteekent meer voor iedere abonné!

Ge doet beter Uwe Panorama niet aan kennissen uit te leenen maar hen aan te sporen hunne belangstelling en gehechtheid aan Panorama om te zetten in een abonnement van Panorama. Het is immers zoo goedkoop. Wilt Ge ons helpen? Dank bij voorbaat!

Administratie **PANORAMA**

STADHUISPLEIN 41, BATAVIA.

de situatie in het Verre Oosten sprekend, verklaarde hij: „Ik geloof dat de gebeurtenissen in dat werelddeel gelijdelijk tot een punt zijn gekomen, waar de Vereenigde Staten en Groot Brittanië niet langer afzonderlijk kunnen blijven werken". Hij zeide bovendien, dat hij niet wenschte te „lezen, dat China met groote happen van duizenden vierkante mijlen in één maaltijd opgepeuzeld wordt. Daarom moet zeker een einde worden gemaakt." Beslister uitdrukking dan bovengenoemde is van een staatsman moeilijk te verwachten.

Ongeveer een maand later, toen hij weer dit probleem behandelde, verklaarde hij dat, wanneer China eenmaal onder de hegemonie van Japan valt, het uit zou zijn met de „Open Deur" politiek en de Chineesche markten die eens zeer waardevol waren. Hij drong er op aan, dat de open deur gehandhaafd moet blijven „in het beste belang van Japan en China, zoowel als dat van Amerika, Groot Brittanië en andere in China handeldrijvende naties".

Dit onthult de redenen van de pogingen van de Engelsche staatslieden om een samenwerking met Amerika tot stand te brengen, evenals Amerika's antwoord op Engeland's uitnoodiging om China een internationale leening ter verstreken de redenen onthult waarom Amerika op eigen weg voorgaat.

In de beweging voor een internationale leening aan China hebben de Britten een concrete stap naar een Engelsch-Amerikaansche samenwerking in het Verre Oosten genomen. De Amerikanen, die sentimenteel over „een groot doel en een groot ideaal" spreken, deinsden echter voor zulk een stap terug toen zij geroepen

waren om een onmiddellijk besluit te nemen. De Engelsche ambassadeur die de opdracht kreeg om een financieele coöperatie van Amerika te verkrijgen, kreeg een vriendelijk, doch beslist „neen" als antwoord. Uit ons gezichtspunt beschouwd zijn er onder de redenen van Amerika's onactiviteit vooral twee die zeer belangrijk zijn. Amerika gelooft niet, dat Japan onmiddellijk geheel China kan opslikken, en daarom behoeft het geen haast te maken. Men neemt voorts aan dat Amerika een internationale complicatie vreest, wanneer het in botsing met Japan komt. Over het algemeen gesproken zijn deze de oorzaken van Amerika's gebrek aan een definitieve en duidelijke politiek ten opzichte van de situatie in het Verre Oosten. Wat de Amerikaansche autoriteiten betreft, met het oog op de aanstaande verkiezing, durven zij zich niet al te veel uit te spreken over hun buitenlandsche politiek door de vrees dat het Amerika in een ander internationaal conflict zou kunnen storten.

Ook voor de Engelsch - Amerikaansche samenwerking bestaan er hinderpalen. Engeland heeft bijvoorbeeld het land aan Amerika's groote vlootbegroting, terwijl daarnaast een inflatie-oorlog tusschen de twee landen wordt gevoerd.

De huidige toestand kan in het kort als volgt worden samengevat: wanneer Japan's agressie niet wordt gestopt, dan zullen de Europeesche mogendheden eventueel genoodzaakt zijn uit China te gaan. Dit is geen speculatie, doch een realiteit die te zien is in de terugtrekking van de Standard Oil en Asiatic Petroleum Co. uit Manchurije.

Het Rijk Der Vrouw.

Het Feminisme in China*)

II

De gestadige industrialisatie van de grootere steden en het ontstaan van een groote groep van vrouwelijke fabrieksarbeiders zijn andere belangrijke factoren geweest in den vooruitgang van de vrouwenbeweging. Hierin kan de invloed van wijlen dr. Sun Yat Sen en zijn voormalige medewerkers niet gering geschat worden. Zelfs in de Kuo-Min Tang speelde de vrouw een belangrijke rol. Ten slotte is daar de cinema. een der machtigste propaganda-wapenen in de moderne wereld. Tot voor zeer recenten tijd zag China zich uitsluitend op buitenlandsche films aangewezen. In die films zag het Chineesche publiek hoe vrouwen en meisjes in het

buitenland van de vrijheid en zelfstandigheid genieten en hun eigen leven leiden als een deel van den natuurlijken loop van omstandigheden. Wanneer er in de eerste tijden een soort van instinctieve afkeuring daarvoor bestond, was die afkeuring buiten twijfel gedoemd om tot niets te worden. Gelijkdelijk aan begonnen de Chineesche mannen en meisjes te beseffen, hoe geheel anders de toestand was, waarin zij hadden te leven. Zij vroegen zich af, vooral de jongere generatie, of het Westersche systeem niets goeds bevatte. En, wanneer de de strijd gewonnen moest worden, dan was het misschien de cinema die meer dan ieder ander middel, den grootsten stoot tot de overwinning zou kunnen geven. Chineesche films werden dan geproduceerd, waarin de nieuwe positie van de vrouw en de nieuwe

*) Uit „The People's Tribune”.

Zaterdag 29 en Zondag 30 Juni jl. organiseerde de Costuum-school Masion Gouw een mode-tentoonstelling in het Lee Tjje Sia-gebouw. Een kijkje in een der hoeken van de tentoonstellingszaal.

orde als een normaal en verwacht verschijnsel werden opgevat. Op die wijze moesten die films een verreikend effect hebben!

In het begin van deze eeuw kon men nauwelijks van een bepaalde vrouwenbeweging spreken. De nieuwe vrouwen van die dagen wijdden zich in de eerste plaats en meestal aan de werkzaamheden ten behoeve van China's vrijheid; vrouwenrechten waren toen van minder belang, ofschoon alle vrouwen natuurlijk aan het bestaan van zulke rechten geloofden en hun best deden om verdere belangrijke verken tot stand te brengen. In 1901 gaven sommige van die vrouwen, die zich in Tokyo vestigden, een tijdschrift uit, waarin sociale revolutie en vrouwenrechten werden bepleit. In 1905 woonden vrouwen politieke vergaderingen in China bij, terwijl een zekere mejuffrouw Chang een blad voor vrouwen in Peiping uitgaf. In hetzelfde jaar werd een campagne begonnen ter bestrijding van de gewoonte om de voeten te binden.

Toen de Revolutie in het jaar 1911 uitbrak, waren vrouwen onder de meest enthousiaste aanhangers daarvan te vinden. Zij offerden niet alleen hun juweelen ten bate van de Revolutionnaire beweging, doch velen van hen namen zelfs vrijwillig aan de gevechten deel. Er zijn nu nog verhalen in omloop over vrouwelijke bommenwerpers, vrouwelijke spionnen en vrouwelijke „Den Dood Tartende” legerkorpssen! Doch het was als verpleegsters en doktoreessen, dat de vrouwen de meest belangrijke rol daarin hadden gespeeld. Er waren toentertijd reeds sommige Chineesche doktoreessen. Een van hen, Dr. Mary Chang van Shanghai, trok onmiddellijk, na het uitbreken van de vijandelijkheden, met een korps van 40 verpleegsters en alle benodigde, zoo goed en zoo kwaad in der haast verzamelde uitrustingen, naar het slagveld. Een enorme taak wachtte daar reeds op haar. Eens moest Dr. Chang, geheel alleen, meer dan 100 amputaties binnen drie dagen verrichten. Slecht gevoed als zij waren en lijdend aan een zeer groot gebrek, soms zelfs gewond, bleven de vrouwen trouw op haar post, zelfs met een nederlaag voor de oogen. Haar voorbeeld wekte echter hoge aspiraties bij haar zusters op en gaf een aanzienlijken stoot aan de beweging ter verkrijging van vrijheid voor vrouwen. Ondertusschen hield een naamgenoot van dr. Chang, mejuffrouw Sophia Chiang, onder de vrouwen te Shanghai een collecte ten behoeve van de

Weer voorradig:

Het Rijstafelboekje

voor recepten met

DELFLIA

CALVÉ NOF DELFT

Een Wehrig artikel

Aanvragen: Postbus 145, Batavia.

Revolutionnaire zaak. Het enthousiasme door haar op dat moment geïnspireerd, was bestemd om voort te leven en daaruit vloeide eerstens een school in Hongkew voort, later de Chinese Women's Co-operative Association.

Na het succesvolle einde van de Revolutionnaire beweging waren de vrouwen weer in de gelegenheid geweest om haar geheele aandacht op haar eigen streven te concentreren. In Kwangtung waren vrouwen gekozen als leden van den Provincialen Raad en den gemeenteraad van Canton. Deze successen waren echter van voorloopigen aard. De Revolutie bracht weinig onmiddellijke werkelijke voordeelen voor de vrouwen mede. In Peiping werd daarna een Chinese Suffragette Society opgericht, wier voornaamste streven was: onderwijs voor vrouwen, opheffing van concubinage en de gewoonte om voeten te mishandelen, verbod van kinderhuwelijken, betere huwelijks- en familiewetten, en politieke rechten voor de vrouwen. De eisch om stemrechten verkreeg weinig succes, waardoor dit gedeelte van het program spoedig losgelaten werd ten bate van de meer

sociale hervormingen, waarin de resultaten beslist en gemakkelijker, ofschoon nog zeer langzaam, te verkrijgen waren.

Sommige van de ouderwetsche hinderpalen waren reeds omver geworpen. Voor de Revolutie hadden reeds vrouwelijke doktoren en natuurlijk ook verpleegsters. Een handvol vrouwen konden tenminste reeds op eigen beenen staan en eigen carrière voor zichzelf scheppen. In 1885 reeds behaalde Dr. Yung Ma-Kee haar M.D. titel in Cornell, terwijl een paar jaren later Drs. Sih Mei-Yu en Kang Chen — onder haar buitenlandsche vrienden beter bekend als Drs. Mary Stone en Ida Kahn — in Michigan promoveerden. Deze doktoreessen en vele anderen keerden naar China terug, gaven haar zusters gelegenheid om van haar kennis te profiteeren en werden haar leidsters. Doch het was niet alleen als doktoren en verpleegster dat vrouwen den band, die haar aan het familie- en huiselijke leven vastbond, verbroken hadden. In 1912 openden eenige vrouwelijke advocaten, die in Parijs waren gepromoveerd, een school voor rechts- en politieke wetenschappen voor vrouwen in Peiping. Dit duurde echter niet lang. In dien tijd begonnen Chineesche vrouwen ook aan de activiteit in de handelswereld deel te nemen, waarin Madame Sun Yat Sen haar een voorbeeld had gege-

ven. Ten slotte ontstond door het industrialisatieproces een groep van vrouwelijke fabriekswerkers. De organisatie van deze werksters en het verbeteren van haar toekomst vormden een belangrijk gedeelte van de vrouwenbeweging. De vereeniging van vrouwelijke werkers versterkte haar positie belangrijk, vooral bij het indienen van eischen voor sociale hervormingen, zooals kortere werk-uren, verzorging bij het bevallen, enz. In het vierde All-China Labour Congress in 1927 te Wuhan, waren voor het eerst de vrouwelijke werklieden vertegenwoordigd. Sinds dien nemen Chineesche vrouwen aan alle labour-activiteiten in China en in de geheele wereld deel.

In 1921 was de agitatie voor de vrijheid weer actief geworden. In 1922 werden een Women's Suffrage Association en een Women's Rights League opgericht, beiden met een hoofdkwartier te Peiping en afdelingen in de verschillende provincies. Ongeveer terzelfdertijd verleenden de provinciale constituties van Kwangtung, Hunan, Chekiang en Szechwan vrijheid aan vrouwen op dezelfde basis als mannen. Doch dit is voorhands niets meer dan een overwinning op papier.

In 1927 waren, behalve de verschillende vrouwelijke labour-organisaties, ook de volgende lichamen in den strijd voor een betere positie voor vrouwen

Landgenooten, steunt ons streven!

Panorama stelt zich ten doel:

het verschaffen van voorlichting omtrent hetgeen zich in den boezem van de Chineesche maatschappij hier te lande afspeelt, van de nooden en behoeften, de wenschen en grieven van de Chineezzen alhier, het verschaffen van voorlichting in den ruimsten zin van het woord omtrent China, de uitstippeling van richtlijnen voor de Chineesche Beweging, de bevordering van het onderling contact tusschen de Chineezzen voor wie het Nederlandsch voertaal geworden is,

Ook U kunt ons in dezen arbeid steunen door voor Panorama propaganda te maken in Uwe kringen. U verricht daarmee een handeling van sociale beteekenis. U bevordert onze doelstellingen, waardoor de Chineesche samenleving hier te lande slechts gebaat kan zijn.

U dient daarmee tevens Uw eigen belang, omdat ook hier geldt:

Iedere abonné meer

meer voor iedere abonné

Wij danken U!

betrokken: De vrouwenafdeeling van de Kuo-Min Tang, de verschillende vrouwelijke vereenigingen en de vrouwelijke propagandisten bij het leger. Eerstgenoemde begon als een onafhankelijk lichaam in Peiping en andere voornaamste steden te werken. Het heeft een politiek zoowel als sociaal program. Eerst werkte het in het geheim en koos leidsters uit onder de geslaagden van de Amerikaansche en Europeesche universiteiten. In 1925 werd het de vrouwenafdeeling van Kuo-Min Tang, welke vereeniging van meet af de vrouwenbeweging onophoudelijk had gesteund. Een propaganda-school onder presidium van Madame Sun Yat Sen werd te Canton in het leven geroepen. Na een cursus van drie maanden te hebben gevolgd, werden de leerlingen als speciale delegaties naar de provincies gezonden en somtijds ook bij het leger te werk gesteld. Haar voornaamste taak is de vrouwen aan te moedigen om actief aan de Nationale beweging deel te nemen en van de Nationale Regeering de lang verwachte hervormingen, vooral in huwelijks- en echtscheidingswetten, te verkrijgen.

Het werk van de propagandisten bij het leger was den opmarsch van de troepen te volgen en vrouwenorganisaties in de veroverde gebieden in het leven te roepen. Deze propagandisten werden ook in het Politieke Departement te werk gesteld en kregen de opdracht huisbezoeken te doen, marktplaatsen en alle andere plaatsen, waarin vrouwen te vinden waren, te bezoeken om met de vrouwen te spreken en lokale vrouwenorganisaties in het leven te roepen. Wanneer zij het werk hadden volbracht, werden de propagandisten naar andere districten gezonden. In de volgende samenvatting van de program-punten van Kwangtung Women's Association kan men een idee krijgen van het doel van deze beweging:

1. Vrouwen moeten met mannen in de wetten en de samenleving gelijkgesteld zijn.
2. Arbeidsreglement in het leven te roepen om de gezondheid van vrouwelijke werklieden te behoeden en gelijke betaling voor mannen en vrouwen te verzekeren.
3. Verbod van concubinage.
4. Vrijheid van keuze in het huwelijk.
5. Gelijke rechten in erfeniszaken voor zonen en dochters.
6. Opheffing van prostitutie en opvoeding van de publieke vrouwen om haar in staat te

Probeer het ook eens!

stellen een ander beroep uit te oefenen.

7. Onderwijsfaciliteiten voor vrouwen op het platteland.

In dien tijd schenen de verdiensten van de vrouwen voor de nationale zaak, het zwakke geslacht in sommige plaatsen naar het hoofd te zijn gestegen. In Hankow bijvoorbeeld eischte en oefende de vrouwenorganisatie het recht uit om echtscheidingsgevallen te behandelen en echtscheiding aan haar leden op eigen gezag te verleenen. In Changsha belastte de organisatie zich met het waarschuwen en bestraffen van de heeren echtgenooten, die hun resp. vrouwen slecht behandelden. In een geval was een ongelukkige echtgenoot gedwongen op straat te paradeeren en aan publieken spot blootgesteld. Ten slotte pleegde de man zelfmoord. De familieleden van den ongelukkige, ofschoon woedend geworden, konden niets tegen de vrouwenorganisatie uitrichten, en bepaalden zich alleen tot het roepen van de echtgenoot om de begrafenis bij te wonen. Bij het graf werd de vrouw plotseling gegrepen, in het graf gegooid en..... levend begraven!

Doch zulke incidenten waren gelukkig zeer zeld.

KUNT GE SCHRIJVEN, SCHRIJF DAN MEE!

„Panorama" noodigt zijn lezers en lezeressen uit tot het schrijven van schetsen uit de Chineesche samenleving. Van de beste inzendingen zal wekelijks één worden geplaatst. De schetsen moeten liefst niet langer zijn dan drie pagina's druks.

Ongeplaatste inzendingen worden slechts dan geretourneerd, indien zij vergezeld zijn van een gefrankeerde enveloppe met naam en adres van den afzender.

De redactie.

DE WRAAK

(Een oud-Chineesch verhaal)

Sheng, een ingezetene van T'ai-Yuan, was verliefd op een jong meisje, Po-ssu, dat als een der schoonste meisjes in de omgeving bekend stond. De liefde bleek wederzijdsch te zijn, doch de voornaamste hinderpaal was de moeder van het meisje, die maar al te goed de waarde van het geld wist en van Sheng een zeer groote bruidschat vroeg. Sheng was niet in staat, arm als hij was, om het door de moeder van Po-ssu gevraagde bedrag als bruidschat te

geven, en liet alle hoop varen om Po-ssu als zijn vrouw te hebben.

Intusschen trok de schoonheid van Po-ssu ook de aandacht van Chuang, een rijkwaard die reeds getrouwd was en een paar bijvrouwen bezat. Deze rijkwaard vond het echter blijkbaar nog niet genoeg en wenschte ook Po-ssu als zijn bijvrouw te hebben. Daartoe gaf hij een tusschenpersoon de opdracht om hierover met de moeder van Po-ssu te onderhandelen, en de oude vrouw de overtuiging te geven, dat zij, bij inwilliging van het verzoek, een groot bedrag, waarvan zij nauwelijks durfde te droomen, in ontvangst zou kunnen nemen.

Verblind door dit alles, stemde de moeder van Po-ssu toe, doch het meisje zelf weigerde hardnekkig en verklaarde liever dood te willen gaan dan Chuang's bijvrouw te worden, ofschoon zij door den rijkwaard met rijkdommen zou worden overstelpt.

Op de vraag van haar moeder, antwoordde Po-ssu voorts, dat zij Sheng lief had en haar leven lang niet zou trouwen, behalve met den man harer keuze. De moeder had geen andere keuze en stemde eindelijk toe om Sheng met haar dochter in het huwelijk te laten treden.

De bruiloft vond spoedig plaats, zeer tot misnoegen van den rijkwaard Chuang, die Sheng als een sta-in-den-weg beschouwde. Hij besloot daarom zijn woede op den nietsvermoedenden Sheng af te koelen en beval zijn volgelingen om Sheng te vermoorden.

zaam. Het was misschien onvermijdelijk dat de vrouwen op een gegeven oogenblik zichzelf vergaten, doch dit was weldra weer voorbij en onder de Nationale Regeering werkten vrouwen weder in alle vrede met de mannen samen voor het opbouwen van een beter China. In 1931 begon de beweging over het geheele land te verbreiden. In het National People's Congress te Nanking namen ook vrouwen aan de zittingen deel en dienden definitieve voorstellen in in den geest van de boven aangehaalde programpunten van de Kwangtung vrouwenorganisatie. Vele van de door haar aanbevolen hervormingen werden aangenomen, tenminste in theorie, en dat theorie niet altijd onmiddellijk in practijk kan worden gebracht, beseffen de vrouwelijke leiders hedentendage ook wel. Zij hebben alleen toe te zien dat de practijk niet te ver achterblijft bij de theorie.

Op een goeden of kwaden dag werd Sheng door de volgelingen van Chuang beetgepakt en afgeranseld tot hij levenloos ineenzakke.

Sheng had echter een halfbroeder, Hsiang Kao, die zeer aan hem was gehecht. Deze diende onmiddelijk een aanklacht bij den magistraat tegen Chuang in, doch door de macht van het geld wist de laatste zich vrij te pleiten. Hsiang werd woedend en besloot eigen rechter te spelen. Daartoe schafte hij zich een scherp mes aan en wachtte dagelijks Chuang op in het struikgewas aan den kant van den weg, waar de rijkard placht voorbij te gaan. Chuang echter rook reeds onraad en ging nooit uit, tenzij vergezeld van een soort lijfwacht, terwijl hij bovendien ook een kundige boogschutter in dienst nam om hem voor eventualiteiten te behoeden.

Op die wijze zag Hsiang geen kans om zijn voornemen in daden om zijn voornemen in daden om te zetten. Doch hij gaf zijn poging niet op en wachtte geduldig op een gelegenheid om wraak te nemen. Op een dag, terwijl Hsiang zich in het struikgewas verschool, viel de regen bij stroomen neer. Hsiang werd door koude overvallen en was genoodzaakt beschutting te zoeken in een ouden tempel op den top van den heuvel, waarin een Taoistische priester verbleef die zoo nu en dan in het dorp kwam om aalmoezen te vragen. Hsiang herkende, begroette de priester hem op hartelijke wijze en noodigde hem uit deel te nemen aan een maaltijd.

Plotseling veelede Hsiang echter den lust om op handen en voeten rond te kruipen, terwijl hij een moment later in een tijger was veranderd! Nadat hij zijn verbazing te boven was gekomen, besepte Hsiang plotseling dat, als hij wraak wou nemen zonder risico op te loopen om daarvoor gestraft te worden, dit dan zijn beste kans zou zijn.

Hij rende onmiddelijk den tempel uit en verschool zich in het gewone struikgewas waar hij tot

Orangine

„Welk een heerlijke verfrissing!“

// Niet die inzoete, kleffe smaak die zoo in de mond nablijft

// Werkelijk verfrisschend door de zuivere bestanddeelen

BESLIST
GEZOND

GOUW BOEN SENG

zijn verbazing zijn eigen lichaam vond, levenloos en verstijfd! Vreezend dat het lichaam door wilde dieren zou worden verscheurd, bewaakte hij het en tegelijkertijd zijn kans afwachtend.

Eindelijk passeerde Chuang den weg, zwaar door zijn lijfwacht bewaakt. Plotseling sprong de tijger op hem toe, wierp hem op den grond en beet hem het hoofd af! De boogschutter van Chuang loste onmiddelijk een schot op het dier dat precies in het hart trof.

Hsiang schrok wakker en bemerkte dat hem niets mankeerde. Blij ging hij naar huis en wenschte zich zelf geluk met hetgeen hij gedaan had om zijn halfbroeder te wreken!

V A R I A.

GEEN NOOD.

Dame: Het spijt mij, maar ik heb alleen een bankje van vijf gulden.

Bedelaar: Geen nood, dame, het kan even gemakkelijk in mijn hoed gestopt worden!

— Ja, ja, ik weet het. De eigenaar moet precies van hetzelfde soort zijn als onze huisbaas.

HET TOPPUNT.

— Hoe is het met je nieuwe dienstmeid?

— Och, zij doet den geheelen dag vrijwel niets, en zelfs dat doet zij onwillig!

WAARSCHUWING.

Heer: Ik waarschuw je bijvoorbeeld dat je, indien je mijn vrouw aanrijdt, geen schadevergoeding van mij kunt verwachten!

HIJ KON HET WETEN.

— Dit kasteel is reeds 600 jaar oud. Het ziet er nog precies uit zooals het 600 jaren geleden er uit zag. Niets was er aan veranderd of gerepareerd.

TE LANG GEWACHT.

Zij: Hoe durf je zoo ongeschoren voor mij te verschijnen?

Hij: Maar, liefste, toen ik hier kwam en op jou wachtte, was ik netjes geschoren!

VOORUITGANG.

— Hoe gaat het met de practijk van je zoon, den dokter?

— Heel goed. Hij is nu somtijds in staat om sommigen patienten te zeggen, dat zij niets mankeeren!

Van hier en daar.

DE NATIONALE BACH-HERDENKING TE LEIPZIG.

Van 1723 tot 1750 is Johann Sebastian Bach als „Kantor” verbonden geweest aan de „Thomaskirche” te Leipzig. In deze stad zal de groote Meester plechtig worden herdacht van 16 tot 24 Juni a.s.

De muziekstad Leipzig, waarin Johann Sebastian Bach een groot deel, van zijn leven heeft doorgebracht, wijdt sedert vele jaren haar beste krachten aan de uitvoering van de groote kerkelijke werken van den Meester. Deze uitvoeringen gelden algemeen als volmaakt. Nu dezen Zomer de 250ste verjaardag van de geboorte van Bach wordt gevierd, heeft Leipzig een zeldzaam moeilijke taak op zich genomen: Het wil aan de gansche wereld een overzicht geven van den muzikalen arbeid van den „Kantor” der „Thomaskirche”. Het gansche muzikleven van Leipzig wordt ditmaal in den dienst van de Bach-herdenking gesteld. Niet alleen in de kerk van St. Thomas, waar ontelbare werken van der Meester hun eerste uitvoeringen beleefden, en in de kerk van St. Nicolaas, in dewelke Bach zijn werken ongaarne liet uitvoeren, volgens zijn meening, koor en orkest zich niet goed in deze ruimte konden ontplooiën, maar ook in het „Gewandhaus” en in het Conservatorium zal men muziek van Bach te hooren krijgen. De leiding der verschillende concerten is niet alleen toevertrouwd aan Professor Karl Straube, den tegenwoordigen Thomas-Kantor en aan Professor Ramin, den organist van dezelfde kerk, maar voorts ook aan Professor Hermann Abendroth, den dirigent der Gewandhaus-concerten, den pianist Edwin Fischer, die zich zoo verdienstelijk heeft gemaakt door het uitgeven

van de piano-werken van Bach, Generalmusikdirektor Hans Weisbach, Professor Davison en Professor Friedrich Högnér van het „Landeskonservatorium”, Professor Max Ludwig, den leider van den „Riedelverein” en anderen.

De oude „Schola Thomana Lipsiensis” is verdwenen—maar haar geschiedenis wordt in een indrukwekkend modern gebouw voortgezet. De „Thomaskirche” en in het bijzonder haar intérieur, heeft in de jaren 1877 tot 1889 velerlei veranderingen ondergaan. Bach heeft de meesten der kostbare plastieken, welke zij bevat, nog gekend, zooals het prachtige grafmonument van den in 1451 overleden Hermann von Harras en de mooie bronzen grafsteen van Superintendent Selnecker uit het jaar 1592. Het altaar uit den tijd van Bach is bij de restauratie van de kerk verwijderd en naar de „Johanniskirche” gebracht. Tot op het middenstuk, een door den beeldhouwer Seffner (Leipzig) vervaardigde Christus-figuur, bevindt het zich nog in zijn oorspronkelijken toestand. Van het orgel van Bach is slechts een bescheiden fragment van den stoel behouden gebleven. Het wordt bewaard in het Muziek-instrumenten-Museum te Leipzig. Sedert 1932 heeft de „Thomaskirche” weer, zooals ten tijde van Bach, twee orgels. Dat het stofelijke overschot van den Meester niet in deze kerk maar in de „Johanniskirche” rust, dient wel hieraan te worden toegeschreven, dat deze kerk... het dichtst bij de oorspronkelijke begraafplaats van den heroemden Kantor van St. Thomas was gelegen. Eerst lang na zijn dood is hij begraven in den grafkelder van St. Johannes.

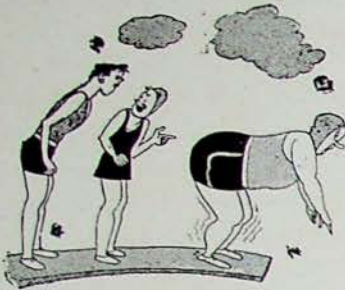
Veel zorg heeft men in den laatsten tijd besteed aan de restauratie der Bach-orgels in de omgeving van

Leipzig. Op 25 Juni zal door de deelnemers aan de Bach-herdenking een tocht worden ondernomen naar Störmthal, Rötha en Wechselburg, welke dergelijke herinneringen aan den grooten Meester bezitten.

Wat buiten de plaatsen, waar Bach heeft gewerkt, aan herinneringen behouden is gebleven, zal worden vereenigd in een Bach-Tentoonstelling, welke wordt voorbereid door Dr. Friedrich Schulze, den Directeur van het Museum voor Stedelijke Geschiedenis. Zij zal worden ondergebracht in het onlangs gerestaureerde „Gohliser Schösschen”, een sierlijk gebouw uit de XVIIIde eeuw. Op deze kleine, maar representatieve tentoonstelling, zal men o.a. het indrukwekkende Bach-portret, een werk van Elias Haussmann, te zien krijgen. Het is vier jaar vóór den dood van den „Kantor” vervaardigd en heeft als model geëindigd voor ontelbare portretten uit latere jaren. Enkele gravures aan de omgeving van Bach. Er is ook een klein, eenvoudig schilderijtje „Uitzicht uit de Kantors-woning van Bach” een werkje van Alexander Thiele uit het jaar 1740. Handschriften ontbreken natuurlijk niet. Op de tentoonstelling bevindt zich o.a. het „Quodlibet” uit de verzameling Gorke, een vroolijke compositie, vervaardigd ter gelegenheid van de bruiloft met Anna Barbara, de cantate „Ach, Herr, mich armen Sünder” uit stedelijk bezit, alsook handschriften uit de verzamelingen van Breitkopf & Haertel en van de Muziekbibliotheek Peters. Talrijke eerste uitgaven van werken van Bach zullen hier eveneens vereenigd zijn.

NATUURLIJK.

— Als ik nu een spelletje bij mij had, zou zij zeker onmiddellijk er af gesprongen hebben!

BITS.

Zanger: Heb je opgemerkt hoe mijn stem gisteravond de geheele zaal vulde?

Vriend: Jawel, ik heb ook gezien hoe de meeste toeschouwers zelfs plaats er voor moesten maken!

WAT HIJ ER VAN DACHT.

Jongetje: Mag ik, na hem, ook een heurt hebben om heen en weer gezwaaid te worden?

ZIJ WEET HET.

Hij: Zeg, weet je zeker dat dit de juiste weg is?

Zij: Zeker, ik herinner mij elke schok precies!

JAGERSLATIJN.

Jager: 's Nachts moesten wij kogels rondom onze tent strooien om de leeuwen er af te houden!

PANORAMA

Weekblad bergambar dalem bahasa Blanda dan Melajoe.

Di bawah pimpinan
LIEM KOEN HIAN

Kantor:
STADHUISPLEIN 41

6 Juli 1935.

Taon IX No. 27

Pakerdjaa'n sama-sama antara Engeland dan Amerika di Timoer Djaoeh

Dalem „Panorama” boelan April kita ada koetib dari „China Critic” satoe toelisan dari toean Poeliu Dai tentang soewal di atas. Di dalem itoe toelisan toean Poeliu Dai telah poedjiken boeat madjoeken pakerdja'an sama sama jang rapet antara itoe kadoea negri, sebab — begitoe ia menarik conclusie — itoe pakerdja'an sama² nistjaja aken bisa mengasih pengaroeh jang mempoenjai kakoeatan rem bagi satoe negri katiga jang mempoenjai maksoed-maksoed agressief.

Di mana ini soewal ada satoe soewal jang actueel, maka kita rasa ada baeknja aken koetib di bawah ini satoe artikel dari laen penoelis, toean Lin Yu, dalem itoe madjallah djoega. Penoelis telah mengasih satoe pamandangan tentang daja-oepanja Engeland boeat tjiptaken satoe pakerdja'an sama-sama dengan Amerika Sariket di Timoer Djaoeh. Antara laen laen ia toelis seperti berikoet:

Sabelon legatie Inggris di Tiongkok didjadiken ambassade, ada diwartaken, bahoea Sir Alexander Cadogan aken liwatken sebagian besar dari temponja ini taon di dan sakiter Nanking. Sabelonnja itoe waktoe ada diwartaken bahoea sir Alexander telah poedji perboeatan perboeatan dari president Wang Ching Wei boeat tjiptaken satoe perhoeboengan terlebih baek antara Tiongkok dan Japan. Ini poedjihian telah dibriken berhoeboeng dengan mr. Wang poenja pridato tanggal 17 Maart jang laloe dan oleh banjak orang dipandang sebagi satoe pertjoba'an dari orang-orang Inggris aken „memaen sedikit” sama mr. Wang soepaja bisa dapetken apa jang marika ingin. Apa adanja kainginan itoe, inilah tjoe ma bisa didoe ga sadja. Entah bagimana, soeda

njata, ini taon itoe diplomaat Inggris ada loear biasa actief dalem hal membikin pembitjara'an-pembitjara'an sama pembesar pembesar di Nanking, jang mana poen bisa dibilang tentang mr. Nelson T. Johnson, gezant, sekarang ambassadeur, Amerikaan di Tiongkok. Djoestroe ini activiteit berbareng dari itoe diplomaat-diplomaat Inggris dan Amerikaan jang sanget menarik perhatian saja.

Doeloean dalem ini madjallah toean Poeliu Dai ada briken peroendingan jang mengandoeng peladjaran tentang „Pakerdja'an sama sama antara Engeland dan Amerika dan keada'an politiek di Timoer Djaoeh” selama bebrapa taon paling belakang. Tapi dalem ini artikel saja tjoba briken pangoereian tentang daja-oepaja terlebih belakang lagi dari Groot Brittanie boeat dapetken bantoean Amerikaan dalem ia poenja pergoeletan di ini benoea. Sedikitnja, satoe groep staatsman Inggris dalem boelan-boelan paling belakang ada sanget actief ka itoe djoeroesan.

Tapi sabelonnja kita bertindak lebih djaoe, ada baek djikaloe kita pahamken doeloe doea aliran jang bertentangan dalem kantoer oeroesan loear negri Inggris tentang itoe keada'an di Timoer Djaoeh. Tatkala „incident” Manchuria dipreksa oleh Volkenbond, Engeland kaliatannja mengambil djalan pertenga'an, tapi dalem moesin panas jang laloe ada dikabarken bahoea Downing Street telah moeter dan moelai ambil sikap terlebih manis pada Japan. Antara tanda-tanda jang pertama, jang mengoendjoek ka ini djoeroesan adalah pengoendjoekan sir John Simon dalem boelan Mei taon jang laloe tentang „hak-hak eksklusief dari Japan di Tiongkok”

Melantjong ka Tiongkok

Sebagaimana orang taoe, Tiongkok ada mempoe-njai banjak tempat-tempat indah dan menjenangkan jang ada harganja aken dikoendjoengken oleh pelantjong pelantjong. Di ini pagina kita moewatken bebrapa fotos dari itoe tempat-tempat di Tiongkok ada banjak dikoendjoengken oleh toeristen dari ber-bagi bangsa.

Di atas: Chung Shan Park di Tsingtao.

Di sebelah: Pagoda jang bagoes di Kaifoeng, Honan.

Bawah kiri: Chung Shan Park di Amoy.

Bawah kanan: Aquarum di Tsingtao jang letaknja di pantei laoet jang mengasih satoe pamandangan indah.

Abonnés dari Panorama!

Dengen kasi pindjem Toean poenja Panorama pada Toean poenja kenalan Toean menoenjang satoe kebiasahan jang boesoek. Dengan begitoe Toean bantoe jang itoe systeem ngebontjeng bisa hidoep te-roes. Dengan begitoe Toean meroegiken pada kita, sebab kasiken kesempatan pada satoe golongan besar boeat dapetken kesenangan dari Panorama dengan tida mace bajar satoe cent. Dengan begitoe Toean meroegiken djoega diri sendiri. Sebab djoega dalem ini hal berlakoe itoe oetjapan terkenal: Lebi banjak abonnés, lebi banjak abonnés trima dari Panorama.

Maka itoe, moelai sekarang djangan kasi pindjem lagi Panorama pada Toean poenja kenalan. Andjoer-ken mareka jang getol mindjem Panorama boeat berlangganan sendirinja. Harga Panorama tjoema f 2.50 boeat 3 boelan. Trima kasi boeat Toean poenja perteloengan.

Administratie PANORAMA

STADHUISPLEIN 41, BATAVIA.

jang mana oemoemnja dipandang sebagai satoe sipak dari itoe minister Inggris boeat mendapat persobatan dari Japan. Lebi djae ada itoe missie industree Inggris jang dikirim ka Manchukuo di bawah pimpinan Lord Darnsby dan laen-laen pemoeke Inggris jang berpangaroh, siapa poenja sympathie pada Japan soeda troesa diterangkan lagi. Djoega ada kabar angin bahoea Groot Brittanie boleh djadi aken idoeppen poela persariketan Inggris-Japan aken tjiptaken satoe rante internationaal terhadap Sovjet Rusland dan bahoea boleh djadi Groot Brittanie aken akoeh sah „Manchukuo”. Kabar kabar angin ini selama boelan November dan December jang laloe tiga kalih telah dibantah oleh tiga anggota kabinet Inggris. Berbareng di itoe tempo, staatsman-staatsman Inggris jang berpemandangan lebih loewas telah moelai belaken dengan berterang satoe perhoeboengan lebih rapat dengan Amerika, hal mana adalah jang hendak dibitjaraken dalem ini toelisan.

Ini doea aliran kaliatannja ada bertentangan satoe sama laen. Sebabnja adalah itoe kakoeatiran pada Japan dan communisme. Djikaloe soeatoe tempo orang-orang Inggris nanti mendapat satoe persatoedjoean dengan Japan, maka itoe tentoelah aken terdjadi boeat ringanken itoe persaingan heibat antara itoe kadoea negri dalem kalangan dagang, armada dan internationale politiek. Kakoeatiran boeat communisme adalah jang menimboelken itoe kabar angin, bahoea maksoed dari satoe persariketan Engeland-Japan adalah boeat menjiptaken satoe bloc terhadap Soviet Rusland. Tapi kedjadian kedjadian di Europa dn di Timoer Djaoe selama taon jang soeda telah mengoendjoek, bahaja dari Bi-roelang Merah samingkin koerang, sebaliknya antje-

man dari fihaknja Negri Matahari Terbit djadi samingkin serieus maski dari loear keada'an kaliatannja ada serba aman dan tentrem. Dari itoe neran djikaloe marika, jang belaken satoe perhoeboengan rapat antara Engeland dan Amerika aken pertahanken perdamaian doenia, nanti aken dapet banjak pengikoet.

„Tembakan” pertama dari ini groep telah dilepas oleh generaal Jan Christiaan Smuts, premier dari British South Africa jang dalem boelan November taon doeloe telah bikin pridato pandjang depan Royal Institute of Foreign Affairs di Londen, dalem mana ia poedjiken pakerdja'an sama sama antara Engeland dan Amerika. Ia beranggepan „Europa achir achir aken bisa beresken kariboetan-kariboetan jang terbit dalem roemah tangganya” dan bahoea „poesat pergolakan nanti aken pindah dari negri-negri Christen jang sopan ka Timoer Djaoeh”. Dari itoe ia poedjikēn, pertama bahoea „berhoeboeng dengan keada'an Timoer Djaoe ini waktoe, staatsman staatsman Europa haroes djalanken daja-oepaja dubbel lebih giat boeat beresken perselisihan-perselisihan di Europa sabelonnja telaat”. Lebih djae ia oendjoek, Japan poenja kaloe ar dari Volkenbond dan boleh djadinja itoe negri aken hapoesken Verdrag Washington, bisa bikin negri itoe mendapat „satoe kadoedoekan jang terasing sendiri, satoe kadoedoekan jang menoeroet pangalaman dari perang doenia, ada berbahaya maski boeat negri jang mempoenjai kakoeatan tentara tegoeah sekalipoen”. Laloe ia seroehken dengan soenggoe-soenggoe dan dengan soemanget persobatan pada Japan,” sebagai kita poenja sobat dari perang doenia, aken brenti sabantaran sabelonnja kasi bakerdja itoe masin-masin jang bisa membahajaken keada'an di Pacific”.

Katiga, generaal Smuts seroehken Barat „boeat oendjoek sifat jang paling baek” dengan mana ia maksoedken djangan bermoesoe pada Japan. Aken goenaken perkata'annja sendiri: „djikaloe kita tida bisa mendjadi kawan sariket (persariketan Inggris-Japan oemoemnja dipandang sebagai satoe kakeli-roehan sedikitnja kita bisa mendjadi sobat aken menjamboet bahaja-bahaja jang tida terkenal dari hari-kamoedian dalem soemanget saling mengarti dan persobatan”. Achirnja ia menjataken: „Bersatoedjoean sama apa jang saja soed njataken... saja hendak bilang lebih djaoe, bahoea politiek di kamoedian hari dari gemeenebest Inggris haroes ditoe-djoeken lebi banjak pada satoe persariketan dengan groep mana djoega dalem doenia. Djikaloe nanti datang satoe tempo, di mana masing masing moesti ambil djalan sendiri, jaitoe djikaloe crisis di kamoedian hari mamoesstiken kita lakoeken pamilihan, maka menoeroet saja poeuja pamandangan, Amerika ada negri satoe satoenja dengan siapa kita ingin bergandengen tangan boeat samboet datengnja hari kamoedian”. Djoega generaal Smuts tida loepaken bahoea „ada terdapat kapentingan jang bersamahan antara Dominions dan Amerika Sariket, dan boleh djadi djoega nasib jang saroeapa”.

Dalem Imperial Conference taon 1921 generaal Smuts ramalken, poesat karepotan politiek aken pindah Atlantic. Satoe taon kamoedian Conferentie Washington repot membitjaraken soewal-soewal Pacific. Tapi apa ramalan jang ia oetaraken dalem taon jang laloe djoega aken berboekti, itoelah aken ternjata di belakang kalih. Berbagi orang bernapsoe aken pertjaja, bahoea itoe generaal dari Afrika Selatan telah bitjara „atas kisikan” dari kantor negri Inggris, tapi entah bagaimana, ia poenja rede bisa dipandang sebagai satoe geste dari satoe staatsman Inggris — djika tida dari kantoer negri — aken oendang Amerika bakerdja sama-sama.

Haroes dioendjoek, pamerenta Amerikaan poen telah mengasih djawaban dengan tegas sekali. Tanggal 6 December jang laloe Robert W. Bingham, ambassadeur Amerikaan di Londen, telah goenaken katerangan generaal Smuts sebagai dasar dari membitjarahannja koetika manerangken: „Kita, orang-orang jang berbahasa Inggris di seloeroe doenia, wadjib manjampeken satoe toedjoean jang besar dan tjita tjita jang terbesar. Saja tida sangsi, bahoea kemahmoeran dan kesantousa'an negri-negri kita ada berhoeboeng rapet dalem toedjoean terseboet”. Di itoe hari djoega Secretaris Hull telah poedji „sikap jang fair” dari delegatie Inggris dalem membitjara'an armada pendoeloeran di Londen dan katerangan dari premier MacDonald bahoea „pamerenta Inggris sanantiasa ada taro harga sanget besar pada persobatan dan pakerdja'an sama-sama

jang rapet dengan Amerika.” Hull djawab; „Saja bisa pastiken padanja bahoea ini sikap poen dibales dengan sagenap hati oleh pamerentah Amerikaan”. Bisa djoega dioendjoek di sini, bahoea djawaban djawaban begitoe tida dibriken oleh pembesar pembesar Amerikaan pada ambassadeur Hiroshi Saito poenja banjak pridato dalem mana ia belaken satoe pakerdja'an sama sama dan perhoeboengan lebih rapet antara Japan dan Amerika.

Doenia poen merasa terprandjat koetika di waktoe diadaken membitjara'an armada pendoeloeran di achir taon jang laloe, salah satoe anggota kabinet Inggris jang terkamoeka telah terangken, bahoea dalem paperangan jang aken datang pamerenta Inggris tida aken toempiek seantero kakoeatan armadnja sabelon taoe, djalan apa armada Amerikaan aken ambil. Ini haroes dipandang sebagai satoe kaininginan poela dari fihak Inggris aken tjiptaken persobatan dengan Amerika.

Di permoela'an Februari generaal Smuts telah angkat bitjara lagi di Capetown dan manerangken bahoea, berhoeboeng dengan politiek Japan, daerah Pacific bisa maroepaken satoe bahaja jang besar, maka djoega ia seroehken poela aken England dan Amerika bakerdja sama-sama. Ini soewal poen telah dibitjaraken oleh Lord Lytton dalem pridatonja di hadapan diplomaat diplomaat Japan, Tionghoa dan laen laen di Washington, koetika ia oendjoek bahoea djikaloe Japan teroesken ia poenja politiek kakerasan, maka tjoema aken terdapat satoe hasil, jaitoe: dalem doenia aken timboel poela systeem perlombahan persendjata'an dan persariketan jang doeloe soeda bikin berkobar itoe paperangan besar. Ia pertjaja, doenia lagi asik bertindak ka djoe-rang internasional, tapi pastiken, djikaloe laen laen natie bisa bersatoe dalem hal marika poenja seroehan aken Japan bakerdja sama-sama boeat toeloeng doenia dari kasoekeran, Japan tentoe soesah manampik.

Ini semoea anggepan dipandang sebagai anggepan tida officieel dari kantor loear negri Inggris dan telah disamboet dengan goembira oleh pers Inggris. Lebih djaoe, menoeroet correspondent di Washington dari The New York Times, anggepannja itoe doea doea staatsman Inggris „ada tjotjok sekali sama anggepan officieel di Washington” dan disamboet „dengan perasa'an sanget poewas”. Djoega dikabarken dengan samar, bahoea politiek pakerdjaan sama-sama jang de facto soeda disetoedjoei, sedikitnja dalem oeroesan armada di Timoer Djaoeh”.

Tapi kakalahan pamerenta nasional Inggris dalem pamilihan gemeenteraad dan pamilihan tambahan membikin harepan menang dari kaeom La-

obur dalem taon 1936 mendjadi pasti. Apakah kamoedian pamerenta poenja politiek loear negri aken berobah? Katanja, kabinet boleh berdiri dan djato, tapi pakerdja'an dalem admiraliteit Inggris, kantor oeroesan djadjahan dan loear negri berdjalan teroes dengan tida terganggu, katjoeali djikaloe sekretaris dari itoe masing masing departement loear biasa sekalian mengambil kadoedoekan berpangaroeh dalem partij dan mempoenjai prsoonlijkheid jang tegoeh. Tapi sekalipoen begitoe toch seringkali ia masi dapet kanjata'an, bahoea pertentangan dari fihaknja ondersecretaris dan iapoenja staf jang tetep ada terlaloe koeat. Maka itoe, djikaloe pamerenta labour mamegang kakoeasa'an, boleh djadi ia aken bertindak teroes ka djalanan jang sekarang. Lebih djaoe, Ramsay MacDonald poenja toekar boeloe dalem taon 1931 soeda mengasih peladjaran baek pada kaoem labour dan marika kaliatannja soeda ambil poetoesan pasti aken, djikaloe laen kalih bisa mamegang kakoeasa'an poela, lantas djalanken marika poenja socialistisch program. Dari itoe, partij labour pasti aken djadi terlaloe repot sama oeroesan dalem hingga tida ada tempo boeat perhatiken oeroesan robah haloean loear negri dari pamerentah. Tapi, djikaloe orang perhatiken critiek-critiek kaoem labour atas pamerentah sekarang poenja tinggal peloeok tangan dalem oeroesan incident Manchuria, maka boleh djadi, djikaloe politiek loear negri Inggris di robah, kaoem labour aken ambil sikap lebih positif terhadap Japan.

Lebih djaoe orang poen haroes perhatiken pemandangan pemandangannja Lloyd George tentang keada'an di Timoer Djaoeh. Lloyd George poenja kadoedoekan sekarang ada penting, sebab ia ada pegang koentjinja keada'an politiek di Engeland dalem taon taon jang mendatengin. Itoe „New Deal” jang ia telah moelai di ia poenja oesia ka 72 taon, boeat mana ia djalanken campagne keras di saleroe negri, soeda dapetken perhatian oemoem begitoe roepa, hingga Mr. MacDonald soeda oendang padanja boeat madjoeken ia poenja plan pada satoe speciale commissie dari kabinet. Sekarang orang soeda mengaloearken doega-doega'an bahoea Lloyd George boleh djadi aken kombali dalem pamerentahan, tapi tanda mangoendjoek bahoea kaoem liberaal tida bisa djadi aken masoek lagi dalem djoemblah besar dalem kabinet. Maski begitoe toch, tida perdoeli fihak labour atawa konservatief jang dapet kemenangan dalem pamilihan j.a.d., tida satoe antara kadoea partij itoe nistjaja bisa dapetken meerderheid tjoekoep aken diriken satoe kabinet zonder toendjangan kaoem liberaal. Dalem keada'an begitoe, mr. Lloyd George nistjaja aken mendapet satoe kadoedoekan, di mana ia bisa paksa partij jang mendiriken kabinet, boeat timbang ia poenja ran-

tjana new deal. Apakah adanja itoe rantjana? Sebagi jang pertama antara 5 punten terpenting dari itoe plan ada tertjatet itoe poedjihan boeat pakerdja'an sama-sama antara Groot Brittanie dan Engeland goena pastiken perdamaian doenia. Dan ini ada harganja boeat diperhatiken.

Mamastiken perdamaian doenia ada satoe oetjapan jang samar dan tida tentoe, tapi marika kita denger apa jang mr. Lloyd George bilang dalem ia poenja rede di Birmingham di bagian pengabisan dari boelan Januari. Prihal keada'an di Timoer Djaoeh ia bilang: „Saja pikir, kedjadian kedjadian di ini benoea sekarang soeda menjampe satoe punt, di mana Amerika Sariket dan Groot Brittanie tida bisa lagi berdiri terpisah satoe sama laen”. Ia tambahkan, ia tida soeka „bata, bahoea Tiongkok ditelan dengan tjaplokan dari beriboe-riboe mijl pasegi dalem sahan kalih tjaplok. Ini tentoe moesti dibikin berachir”. Pangoetara'an lebih pasti tentoe sekali soeker diharep dari satoe staatsman.

Kira satoe boelan kamoedian, salagi bitjaraken poela ini soewal, itoe staatsman bilang, bahoe djikaloe satoe kalih Tiongkok terdjato di bawah hegemonie dari Japan, maka orang boleh bilang slamet tinggal sama politiek „Pintoe Terboeka” dan pasar-pasar pasar di Tiongkok jang satoe kali perna berharga besaer sekali. Ia mendesek, pintoe terboeka kcedoe dipertahanken „boeat kapntingan Japan, Tiongkok „begitoe poen Amerika, Groot Brittanie dan laen laen natie jang berdagang di Tiongkok”.

Ini ada mengoendjoek sebabnja, maka itoe staatsman staatsman Inggris berdaja oepaja boeat tjiptaken pakerdja'an sama sama Amerika, seperti djoega Amerika poenja djawaban atas Engeland poenja oendangan boeat briken pindjeman internasional pada Tiongkok maloekiskan sebab-sebabnja kenapa Amerika teroes hendak bakerdja sendiri.

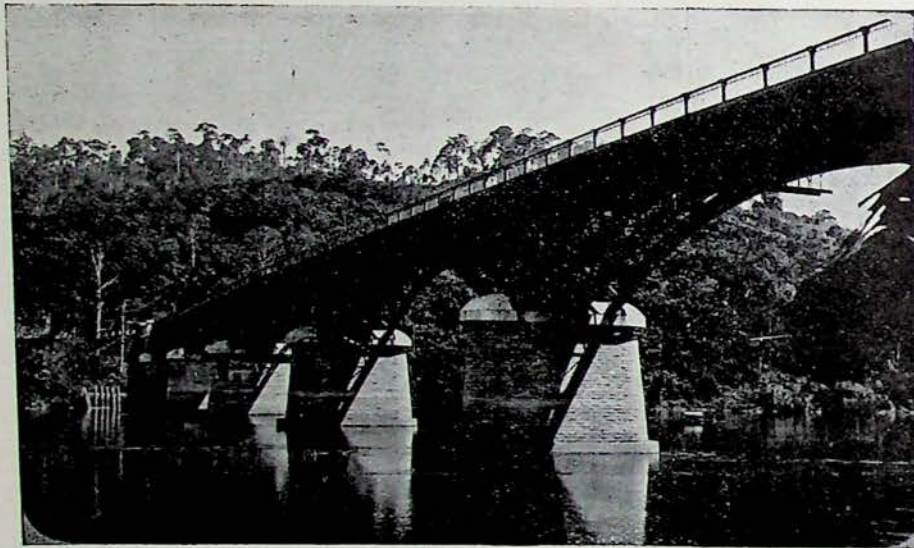
Dalem itoe oeroesan oentang internasional, orang orang Inggris teiah ambil tindakan concreet ka djoeroesan persobatan dengan Amerika di Timoer Djaoeh, tapi orang-orang Amerikaan, sekalipoen bitjara sentimenteel tentang „satoe toedjoean terbesar dan angen angen terbesar” telah moendoer boeat ambil tindakan begitoe kapan satoe waktoe moesti ambil poetoesan lantas. Ambassadeur Inggris jang diwadjibken manjptaken itoe cooperatie finaciel dengan Amerika, telah dapet djawaban „tida” dengan hormat, tapi pasti. Dipandang dari kita poenja standpunt, antara alesan Amerika boeat tinggal tinggal diam sadja ada doea alesan jang paling penting. Amerika pertjaja, Japan tida bisa lantas tjaplok antero Tiongkok, maka tida perloe terboeroeboeroe. Amerika poen koestir nanti timboel karewelan internasional djikaloe terbit perlawanan

dengen Japan. Dibilang setjara loewas, inilah se-
bañja maka Amerika tida mangoendjoek politiek
jang pasti dan tegas di Timoer Djaoeh. Prihal pembe-
sar pembesar Amerikaan, berhoeboeng dengan pa-
milihan j.a.d., marika djaga djangan sampe kate-
lepasan omong tentang iaorang poenja politiek loear
negri, kerna koeatir, nanti Amerika katarik poela
dalem satoe internationaal conflict.

Djoega boeat pakerdja'an sama sama antara
Engeland dan Amerika ada terdapat rintangan. Enge

land roepanja tida senang meliat begrooting arma-
da Amerikaan jang besar dan lagian ntara itoe ka-
doea negri dan dimahloemken paperangan inflatie.

Keada'an sekarange bisa diringkesken seperti
berikoet: djikaloe Japan poenja agressie tida dibren-
tiken, maka boekan moestail djoega negri negri Eu-
ropeaan nanti aken terpaksa berlaloe dari Tiongkok.
Ini boekan speculatie, hanja satoe realiteit jang soe-
da bisa kaliatan dari moendoernja Standard Oil Co.
dan Asiatic Petroleum Co. dari Manchurye.

*Djembatan paling pandjang di
Maalya. Ini djembatan adanja
deket Ipoh.*

*Satoe roemah berkala indah di
Pu Tao Shan, Amoy.*

Gerakan Kaoem Prampoean di Tiongkok *)

II.

Industrialisatie jang kedjadian dengan tentoe dari kota kota besaran dan tertjiptanja satoe goendoekan besar koelie koelie fabriek prampoean ada mendjadi laen factor penting dalem gerakan kaoem prampoean. Dalem ini hal hal orang tida bisa sangkal pengaroehnja almarhoem Dr. Sun Yat Sen dan ia poenja kawan kawan saderck dari tempo tempo pertama. Di dalem gerakan Kuo-min Tang djoega orang prampoean ada mamegang rol penting. Lebih djaoeh ada terdapat films, gegaman paling berkoesa boeat membikin propaganda dalem ini doenia jang modern. Sampe belon lama kemari'in di Tiongkok tjoema dipertoendjoekin films asing sadja. Di dalem itoe films panonton panonton Tionghoa dapat menjaksiken, bagimana orang orang prampoean dan gadis gadis asing telah dapetken kamerdika'an dan berdiri sendiri. Marika manontoet pengidoepan merdika dan mendapet kadoedoekan sendiri sebagai djoega satoe perkara jang loemrah. Bermoeala brangkali ini keada'an tida dapet persatoedjoean ,tapi djikaloe betoel begitoe, maka itoe persatoedjoean pasti achirnja aken terdapat djoega. Orang orang lelaki dan orang orang prampoean Tionghoa pelahan pelahan insjaf bagimana bedah adanja marika poenja keada'an pengidoepan dengan itoe pengidoepan di negri negri asing. Teroetama toeroenan moedahan achinja moelai berpikir, apa itoe keada'an pangidoepan dari prampoean prampoean asing tida ada menggenggem apa-apa jang baik. Demikianlah orang prampoean moelai bergoelet satoe pergoeletan jang tertakdir aken berhasil. Aaaaah films jang brangkalih, lebih-lebih dari laen daja, mendjadi panjoeroeng paling keras aken orang mendapetken itoe hasil. Kamoe dian Tiongkok sendiri moelai produceer films. Di dalem itoe films ada diloekisken keada'an kaoem prampoean modern dan keada'an dalem siahwee modern sebagai satoe keada'an jang normal dan jang memang diharep. Tida bisa disangkal, ini matjem films poen telah mengasih effect jang loewas.

Di permoela'an ini abad orang ampir tida bisa bitjara tentang satoe gerakan prampoean.

Kaoem prampoean „modern” di itoe djeman goenaken marika poenja antero tempo dan tenaga ampir meloeloe boeat goenanja kamerdika'an Tiongkok. Hak hak kaoem prampoean dipandang ada mendjadi perkara jang tida begitoe penting, sekalipoen tentoe sadja ada dipertjaja, bahoea orang orang prampoean poen memang ada mempoenjai itoe hak-hak. Dalem taon 1901 bebrapa orang prampoean terpladjar, jang berdiam di Tokyo, telah terbitken satoe madjallah. Di dalem itoe madjallah telah dipoedjiken satoe perobahan tandes dalem soesoenan siahwee dan dibeaken hak-haknja kaoem prampoean. Dalem taon 1905 orang orang prampoean hadlirken pertemoean pertemoean politiek di Tiongkok. Di itoe taon djoega satoe nona terpladjar, Miss Chang, telah terbitken satoe soerat kabar bagi kaoem prampoean di Peiping. Berbareng di itoe waktoe telah timboel itoe gerakan boeat bantras kabiasa'an mangiket kaki.

Koetika terbit Revolutive dalem taon 1911, kaoem prampoean teritoeng antara panjokongpanjokongnja jang paling giat. Marika korbanen iaorang poenja barang barang permata boeat goenanja ongkos Revolutive, malah lebih dari itoe, banjak orang prampoean toeroet dalem bagian actief dalem paperangan. Ada ditoeerken tjerita tjerita tentang palempar palempar bom prampoean, spion spion prampoean dan pasoeakan tentara prampoean jang memake nama „Pasoekan Brani Mati”. Tapi adalah sebagai djoeroe-djoeroe rawat dan thabib thabib itoe orang orang prampoean mamegang rol paling penting. Itoe waktoe orang soeda mempoenjai berbagi dokter prampoean Tionghoa. Satoe antaranja, Dr. Mary Chang di Shanghai, lantass menoedjoe ka medan perang bersama 49 djeroe rawat dengan segala perlengkepan jang perloe sabegitoe lekas paperangan berkobar. Pakerdja'an jang marika koedoe lakoeken ada besar sekali. Satoe tempo perna kedjadian bahoea dr. Mary Chang sendiri moesti lakoeken 100 amputaties (potong anggota toeboeh soldadoe soldadoe jang loeka) dalem tempo 3 hari. Itoe orang orang prampoean tida dapet tjoekoep makan, mengalamken banjak kamelaratan, malah bebrapa antaranja sampe dapet loeka, tapi toch marika setia pada kewadjabannja sekall-

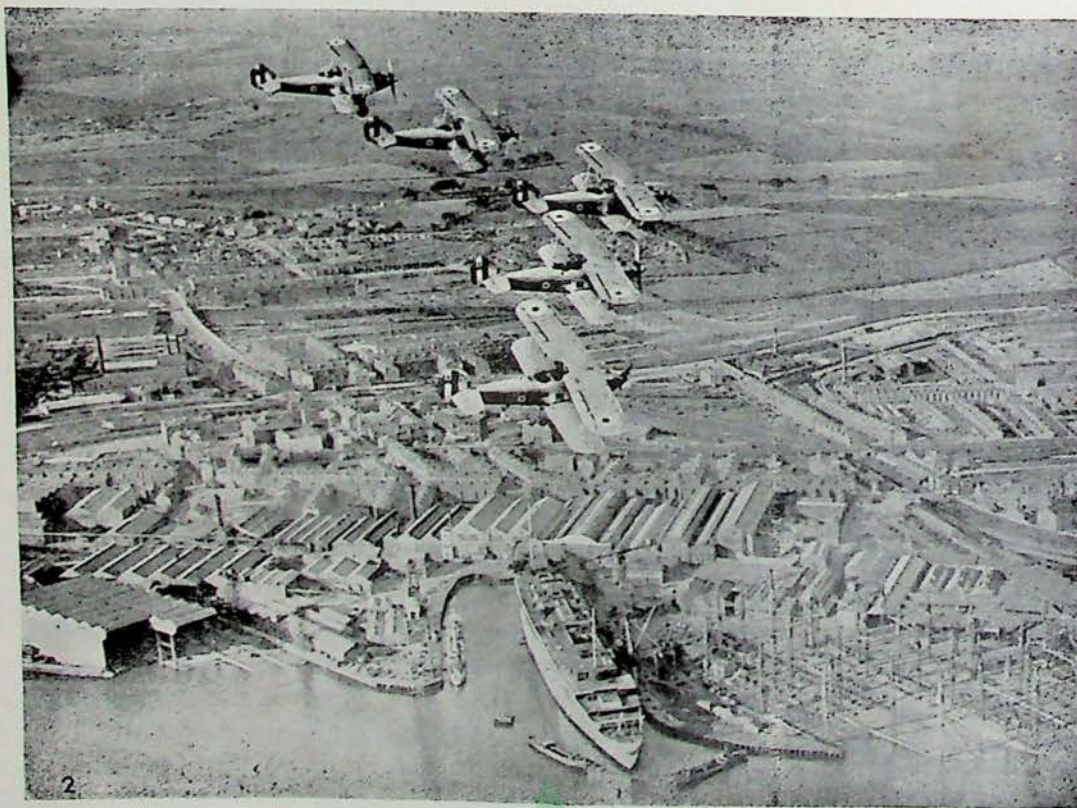
*) Dari „The People's Tribune”.

poen dengan menghadepin satoe kekalahan Marika poenja toeladan soeda mengasih satoe panjoeroeng keras bagi iaorang poenja soedara soedara prampoean jang laen dan bagi gerakan boeat dapetken kamerdika'an boeat orang orang prampoean. Samentara itoe, Miss Sophia Chang telah diriken satoe fonds, jang dikoempoel dari orang orang prampoean di Shanghai, aken mannoendjang itoe gerakan Revolutie. Enthusiasme jang ia telah berkobarken di itoe sa'at tertakdir aken idoept teroes. Dari sitoe pertama telah timtoel satoe sakola'an prampoean di Hongkew dan belakangan itoe Chinese Women's Cooperative Association.

Sasoeda gerakan Revolutie menjampeil hasil, kaoem prampoean dapet kasempatan boeat toemplek marika poenja perhatian pada iaorang poenja tjita tjita sendiri. Demikianlah satoe gerakan prampoean lantastertjipta. Di Kwangtung orang orang prampoean telah diangkat mendjadi anggota anggota Provincial Assembly dan Canton Municipal Council (gemeenteraad). Tapi ini succes tjoema berdjalan boeat samentara waktoe. Dalem halnja kemadjoean bagi orang prampoean, Revolutie tida mengasih banjak hasil jang langsoeng. Satoe Chinese Suffragette Society telah didirikan di Peiping. Toe-

djoehan teroetama dari itoe pendirian adalah: pendidikan bagi kaoem prampoean, perhapoesan pamiara'an goendik dan kabiasa'an ikat kaki, melarang pernikahan di bawah oemoer, adaken wet pernikahan dan wet familie terlebih baek dan biken hak hak politiek pada kaoem prampoean. Perminta'an aken dapet hak mengasih soearta tida membri banjak hasil. Ini bagian programma sigra dilepaskan. Sebagai gantinya orang ichtiarken lebih banjak perobahan jang meloeloe menjangkoet sama kadoedoekan orang prampoean dalem siahwee, di mana kemadjoean lebih gampang terdapat, maskipoen pelahandjalannja.

Berbagi rintangan dari djeman koeno soeda dapet diterbalikin. Sabelonnja Revolutie memang orang soeda ada mempoenjai thabib thabib prampoean dan tentoe sadja djoega djoeroe-djoeroe rawat prampoean. Bebrapa prampoean sedikitnja ternjata soeda bisa manoen-toet pengidoepan sendiri dengan tida bergantoe pada siapa djoega. Dalem taon 1885 Dr. Yung Ma-Kee telah reboet gelaran M.A. di Cornell; bebrapa taon kamoedian Drs. Shih Mei-Yu dan Kang Chen — antara marika poenja sobat sobat asing lebih terkenal dengan nama Drs. Mary Stone dan Ida Kahn — telah loe-

SATOE ROMBONGAN pesawat-pesawat Haker Inggris dari pasoeakan palempar bom di Glasgow selagi melajang di atas kapal „Queen Mary”.

loes dari Michigan. Marika ini, seperti djoega jang laen laen, bersedia aken komcali ka Tiongkok aken mengasin kasempetan boeat marika poenja soeudara soeudara prampoean menarik ka-oentoengan dari marika poenja peladjaran, dan djoega menjadi pemimpin pemimpin bagi soeudara soeudara itoe. Tapi itoe orang orang prampoean jang telah poetoesken tali tali pengiket jang menjangtjang marika pada koelawarga aan roeman-langga, tida tjoema mentjari pengidoepan sendiri seagai thabib thabib dan djoerice-djoerice rawat sadja. Dalem taon 1912 beberapa prampoean Tiongkok, jang kombali dari loear negri seabis loeloes dari peladjaran ilmoe-hoekoem di Parijs, telah diriken satoe sakolahan tentang wet dan politiek bagi orang orang prampoean di Peiping. Tapi pendirian ini tida beroemoer pandjang. Berbareng, di itoe waktoe prampoean Tiongkok moelai oendjoek diri dalem kalangan dagang, tersoeroeng oleh toeladan jang dibriken oleh Madame Sun Yat Sen. Achir-achir proces dari industrialisatie telah manjiptaken satoe goendoekan koelie koelie fabriek prampoean. Organisatie dari ini goendoekan dan menambah peladjarannja marika ini ada mendjadi bagian sanget penting dari gerakan prampoean. Persatoean telah membikin kadoedoekan dari kaoem boeroeh prampoean djadi banjak lebih koeat, teroetama dalem hal memadjoeken marika poenja perminta'an perminta'an boeat adaken perobahan perobahan sociaal, seperti pendekin djambakerdja, perawatan di waktoe bersalin, enz. Dalem All-China Labour Congress ka 4 di Wuhan dalem taon 1927, boeat pertama kalih wakil-wakil kaoem boeroeh prampoean ada berhadlir. Moelai itoe waktoe kaoem prampoean teroes ambil bagian dalem segala gerakan kaoem boeroeh di Tiongkok dan dalem doenia.

Dalem taon 1921 gerakan kamerdika'an kombali mendjadi actief. Dalem taon 1922 telah berdiri Women's Suffrage Association dan Women's Rights League, doea doea dengan hoofdkwartier di Peiping dan tjabang tjabang dalem berbagi provincies. Kira di dalem itoe tempo djoega constitutie dari Kwangtung, Hunan, Chekiang dan Szechwan telah bri kamerdika'an pada kaoem prampoean bersamahan seperti kaoem lelaki, maski itoe tjoema beroepa satoe kemadjoean di atas kertas meloeloe.

Dalem taon 1927, salaennja itoe berbagi organisaties kaoem boeroeh prampoean, djoega pakoempoelan pakoempoelan jang terseboet di bawah ini telah bergoelet boeat tjiptaken ke-

A WAS!

Orang jang teroes-meneroes bekerdja berat — baik dengan pikiran maoepoen dengan badan — tentoe lama-kelamaan pajah (tjapé), sebab oerat-oerat badan dan oerat-oerat saraf (zenuwen) kehabisan tenaganja. Kalau hal ini orang biarkan sadja, tidak orang pedoelikan, bisa berbahaja.

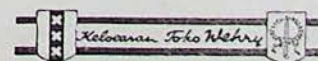
Sebab itoe djagalah baik-baik, djangan orang koerang awas! Tiap hari sehabis bekerdja, atau ketika makan, toean minoemlah segelas Burke's Guinness Stout (bier item „Tjap Koetjing“). Bier ini mengandoeng roepa-roepa phosphaat dan lain-lain jang besar sekali hasiatnja boeat toean poenja badan. Badan jang kehabisan tenaga sebab habis bekerdja berat, lantas mendapat lagi tenaga baroe.

Dokter jang masjhoer-masjhoer menerangkan, bahwa bier item „Tjap Koetjing“ tidak ada lawannja boeat obat orang jang pajah badan ataupun pikirannja. Asal toean minoem segelas bier item „Tjap Koetjing“, seketika itoe djoega toean tentoe lantas merasa segar, seolah-olah bersama-sama dengan bier itoe, ditoeangkan tenaga baroe masoek keseloeroeh toean poenja badan.

Lain dari pada itoe bier item „Tjap Koetjing“ énak sekali rasanja, beriboe-riboe orang kaoem saudagar dan orang-orang jang berat dan soesah pekerdjaannja tertolong oléhnja.

Bier item tjap Koetjing Burke's Guinness Stout

soenggoeh baik boeat toean

SHANGHAI.— *Pemandangan di Bund.*

ada'an terlebih baik bagi golongan prampoean: Afdeeling prampoean dari Kuo-Min Tang, berbagai persatoean prampoean dan propagandisten prampoean jang dipakerdjaken dalem dienst angkatan perang. Pendirian jang terseboet paling pertama bermoela bakerdja sebagai satoe goendoekan jang berdiri sendiri di Peiping dan laen laen kota jang penting. Marika ada mempoenjai satoe program politiek maepoen sociaal. Bermoela marika bakerdja dengan diam-diam dan tarik pemimpin antara moerid moerid jang loeloes dari midrasa midrasa Amerikaan dan Europa. Dalem taon 1925 marika mendjadi afdeeling prampoean dari Kuo-Min Tang. pendirian mana sedari bermoela memang ada manjokong gerakan prampoean. Satoe sakola-propaganda, di bawah pimpinan Madame Sun Yat Sen sebagai presidente, telah didirikan di Canton. Studenten dari itoe sakola'an telah toeroet satoe cursus jang berdjalan lamanya tiga boelan, kamoedian dikirim sebagai oetoesan speciaal ka dalem provincies. Djoega sering marika bakerdja dalem balatentara. Marika poenja toedjoehan jang paling penting adalah aken andjoerken kaoem prampoean toeroet ambil bagian dalem itoe gerakan Nationalist. Dari Pamerenta Nationaal, jang marika harep aken bisa didirikan, marika ada harepan

boeat bisa dapetken itoe perocahan perobahan jang soeda lama di-inginken, te.oecama dalem soewal wet wet perkawinan aan pertjerian.

Pakerdja'an itoe propagandisten dalem balatentara adalah toeroet angkatan perang di bagian belakang. Di tiap daerah jang dapat direboet marika diriken satoe persatoean prampoean. Marika dipakerdjaken pada departement politiek dan diwajibken koendjoengken roemah roemah tinggal, pasar pasar, pendek di segala tempat di mana ada teroepet orang prampoean. Di sitoe marika haroes beroending dan bermoefaketan dengan itoe orang orang prampoean boeat mendirikan satoe persatoean. Apabila pakerdja'an itoe soeda rampoeng, itoe propagandisten haroes koendjoengken laen district. Dari peringkesan programma di bawah ini dari Persariketan Prampoean di Kwangtung orang bisa dapetken pamandangan tentang toedjoehan dari itoe gerakan prampoean:

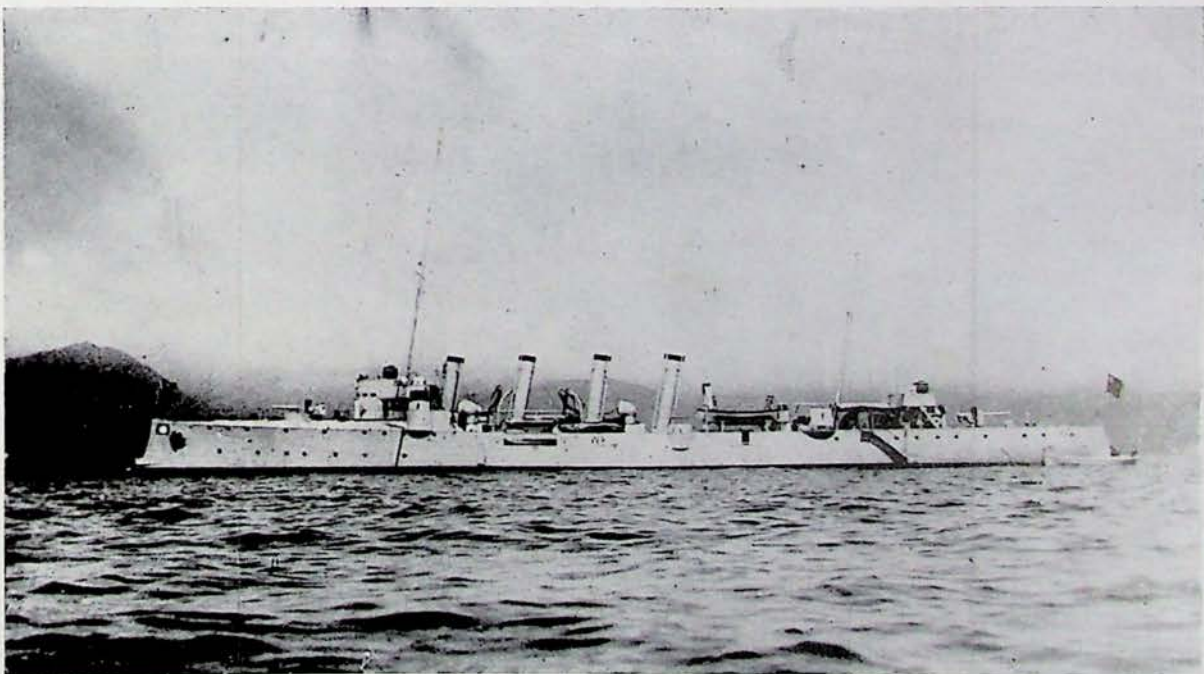
1. Kaoem prampoean haroes bersamahan ka doedoean dengan kaoem lelaki dalem wet dan dalem pergaoelan.
2. Mengadakan pelatoeran bakerdja aken dja-ga kasehatan kaoem boeroeh prampoean dan adaken pelatoeran gadji bersamahan boeat prampoean dan lelaki
3. Melarang pamiara'an goendik.

4. Kamerdika'an aken mamilih soeami
5. Hak bersamahan bagi anak lelaki dan prampoean dalem perkara warisan.
6. Hapoesken peladjaran dan didik prampoean prampoean latjoer boeat pegang laen matjem pakerdja'an.
7. Mengadakan kasempetan onderwijs bagi prampoean prampoean tani.

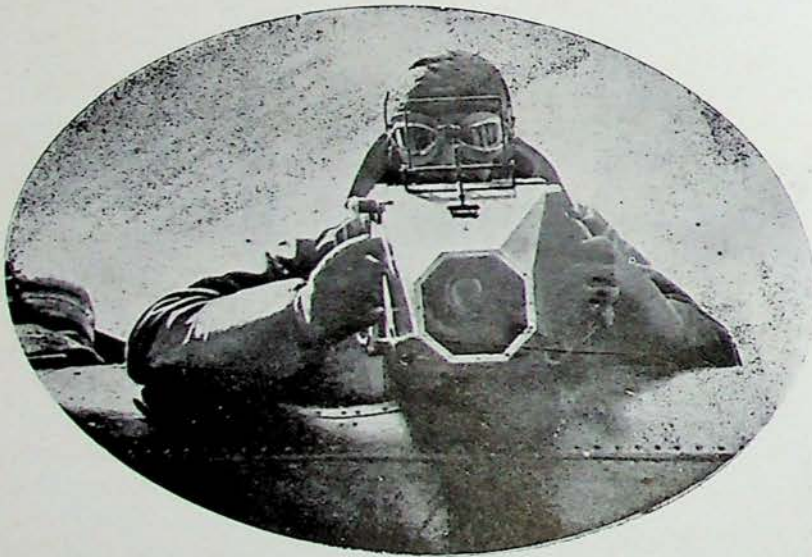
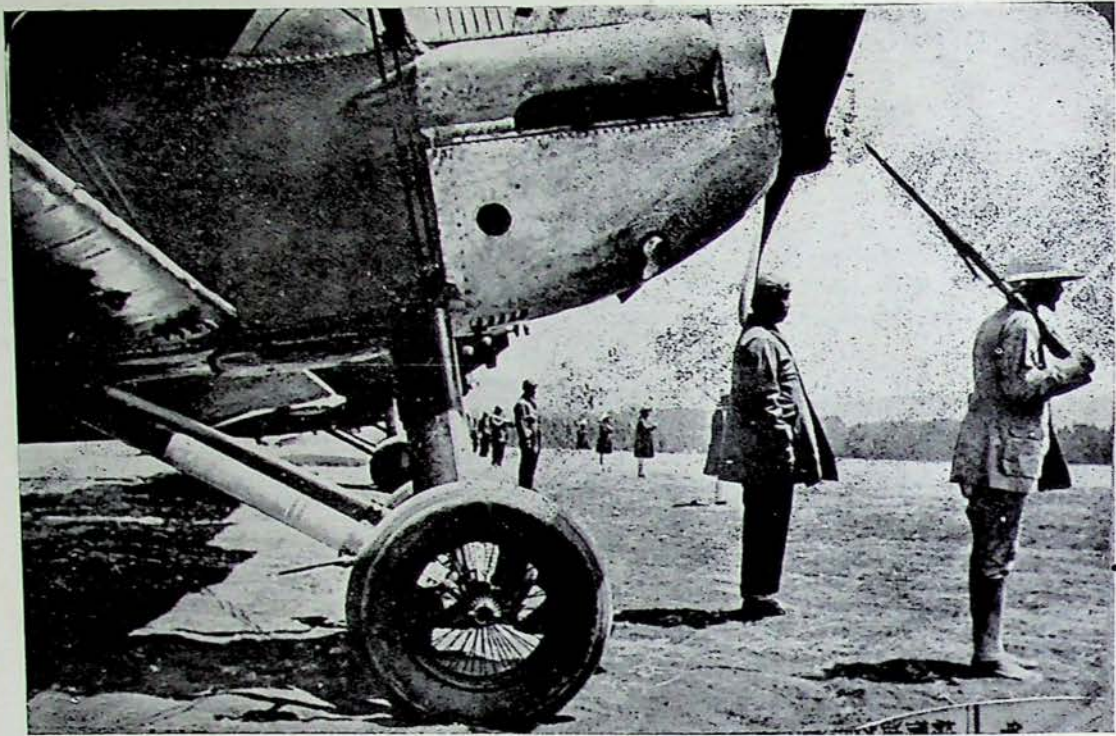
Djasa jang kaoem prampoean telah berboeat tagi oeroesan negri roepa-roepanja itoe waktoe memoikin kaoem prampoean di bebrapa tempat mendjadi besar kapala. Di Hankow oepamanja persatoean prampoean ingin dan telah preksa perkara perkara pertjereian, malah telah poetoesken djoega perkara perkara bertjerei dari marika poenja anggota anggota. Di Changsha, kaoem prampoean telah mamikoel sendiri itoe kewadjiban aken mengasih tegoran dan hoekoeman pada soeami soeami jang nakal. Satoe kalih, satoe orang lelaki jang tida beroentoeng, telah diarak-arak di sapanjang straat-sstraat dan didjengek-djengekin oleh publiek. Kasoedahannja, ia mendjadi boenoeh diri saking maloe! Ia poenja koelawarga mendjadi sanget moerkah, tapi marika tida berdaja terhadap itoe persatoean prampoean. Marika tjoe ma bisa panggil istrinja boeat hadirken oepa-

tjara pangoeboeran, kamoedian di sa'at tida terdoega, djambak lehernja itoe istri, djebloesken ia di dalem iobang koeboer dan koeboer ia oep-idoep!

Tapi saeknja, kedjadian kedjadian begini ada djawang sekali. Brangkalih memang soedah moestinja, bahoea satoe tempo kaoem prampoean moesti djadi besar kapala, tapi ini kedjadian tjoe ma bocat samentara waktoe. Di bawah Pamerenta Nationaal, kaoem prampoean bakerdja lagi dengen manis bersama-sama kaoem lelaki goena tjiptaken satoe Tiongkok jang terlebih baik. Dalem taon 1931 itoe gerakan telah mendjalar sampe di saloeroe negri. Kaoem prampoean hadir dalem National People's Congress di Nanking dan madjoeken voorstel-voorstel pasti, banjak mirip seprti punt punt jang disetoetken dalem programma dari kaoem prampoean di Kwangtung sebagaimana telah dikoetib di atas. Banjak perobahan jang marika kamoekaken itoe telah ditrima baik, sedikitnja dalem theorie. Tapi theorie tida selamanja bisa lantas didjalanken dalem practijk. Ini poen di-insjaf oleh pamoeka pamoeka prampoean jang berpikiran sehat di ini waktoe dan marika hania berdaja-oepaja soepaja practijk tida katinggalan terlaloe djaoeh di belakang

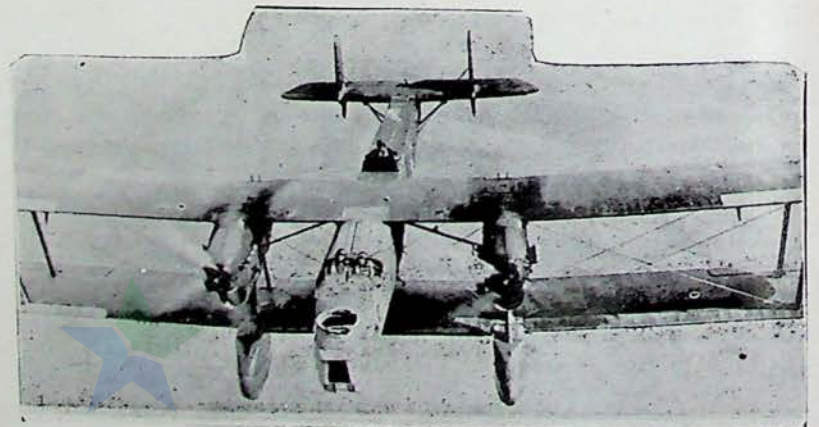
KAPAL KRUISER „CHUNG-SHAN” — Salah satoe kapal perang jang Nanking boleh bangga adalah „Chung-Shan” jang dikasih nama menoeroet nama alias dr. Sun. Djadinja dikasih nama begitoe, sebab ini kapal doeloe perna bawa dr. Sun minggat dari Selatan, tatkala generaal Chan Kwang Ming berontak melawan pamerintah Kwangtung. Ini kapal sekarang ada di Shanghai.
Photo: Overseas Baggage Delivery Service, Hongkong.

PERSENDJATA'AN DI OEDARA.

Djoega Ethiopie tida maoe katinggalan dan sekarang mempoenjai satoe pasoeakan oedara jang baek. Atas: pamandangan di lapangan terbang Addis Abeba salagi dibikin oefening oedara. Tiap djoeroeterbang di'ikoet oleh soldadoe dengan senapan tapi doea-doea telandjang kaki tapi doea-doea Captain Bahu, „in actie” dengan ia poenja camera oedara.

Engeland poenja pesawat palempar bom model paling blakang. Di depan dan blakang ada tempat boeat toekang tembak.

theorie. Diambil saemoemnja, pertentangan antara kaoem prampoean dan lelaki tida ada sama sekali.

Sedari bermoea Pamerenta Nationaal telah menaro perhatian pada perminta'an perminta'an kaoem prampoean. Doeloe dan sekarang djoega, kaoem prampoean ada jang memangkoe djabatan djabatan tinggi. Marika bisa dar telah dipilih sebagai oetoesan oetoesan dalem provincial dan national congress. Banjak wet wet penting telah dimahloemken dan dikasih berlakoe aken membikin berobah satandesnja status dari kaoem prampoean. Demikianlah itoe berbagi wet fabriek oepamanja moewat panetepan panetepan jang bermaksoed malindoengken kemahmoeran economisch dari kaoem prampoean. Marika poenja djambakerdja diwatesken, dalem halnja kaoem boeroeh prampoean ada jang bersalin, di dalem itoe wet ditetepken bahoea itoe kaoem boeroeh aken dibri verlof delapan minggoe dan dibri gadjih penoeh selama itoe tempo. Lebih djaoeh orang prampoean tida boleh dipakerdjaken dalem soeatoe matjem pakerdja'an jang tertentoe. Azas gadji sama-rata boeat pakerdja'an jang bersamahan dengan orang lelaki, diakoehin dalem artikel 24 dari wet taon 1929. Dalem itoe wet dibilang, kaoem prampoean aken dapet gadji sama seperti orang lelaki djikaloe melakoe pakerdja'an jang bersamahan dan kepandeannja poen ada bersamahan.

Lebih penting adalah Wet Perhoeboengan Familie. Panetepan panetepan jang teroetama antaranja adalah:

1. Anak lelaki dan prampoean dapet hak sama besarnja dalem oeroesan warisan.
2. Istri istri ada mempoenjai hak aken mempoenjai milik milik atas nama sendiri dan djoel itoe milik menoeroet soekanja.
3. Perkawinan haroes beroepa satoe persatoe-djoean antara fihak fihak jang tersangkoet tida beroepa satoe tali-pangiket antara doea koelawarga.
4. Perkawinan di bawah oesia 16 taon (bagi anak prampoean) dan 18 taon (bagi anak lelaki) dilarang.
5. Anak-anaknja goendik tida ada hak aken dapet warisan, tapi haroes mendjadi anggota toeroenan si iboe, dan djoega bisa djadi anggota toeroenan si ajah djikaloe si ajah akoeh sah anak anak itoe. Djikaloe si ajah adopteer itoe anak anak satjara sah,

maka anak anak itoe haroe ada hak aken trima warisan.

6. Pertjereian bisa diloeloesken, djikaloe ka-doea fihak soeda moefakat sama itoe.
7. Perdjinan ada diakoeh sah sebagai alesan tjoekoop aken bertjerei. Dalem Criminal Code ada ditetepken hoekoeman hoekoeman bagi fihak jang bersalah.

Achirnja bisa dioendjoek, Constitutie dari Republik, sebagaimana jang telah dimahloemken dalem taon 1931 dan djoega seperti jang telah dirobah dalem rantjana 1934, dengan pasti manetepken bahoea semoea rahajat dari Republik aken dipandang sama rata di dalem wet, tida perdoeli prampoean atawa lelaki, bangsa apa, agama apa dan kaoem apa. Djoega diterangkan, bahoea sasoeatoe onderdaan Tionghoa, jang soeda beroesia di atas 20 taon, aken dapet hak mamilih.

Dalem theorie, kaoem prampoean Tionghoa djadinja telah menangken itoe pergoeletan aken dapetken hak hak bagi marika poenja kaoem. Practijk dari tiap taon samingkin lama samingkin mendeketin theorie. Kaoem prampoean sekarang soeda bersatoe dan berpengaroe besar, sebagaimana ternjata dari marika poenja sukses taon jang laloe aken desek boeat adaken perobahan dalem panetepan Criminal Code jang manetepken hoekoeman lebih berat bagi orang prampoean dari pada bagi orang lelaki dalem perkara berdjina. Ini waktoe activiteit dari kaoem prampoean kebanyakan tertampak dalem kalangan sociaal dan onderwijs dari pada dalem kalangan politiek. Marika teroetama bakerdja boeat pertaeki nasib kaoem prampoean tida terlaloe banjak boeat membelaken hak-hak prampoean. Pamoeka pamoeka prampoean berichtiar aken organiseer marika poenja kaoem, boekan aken bergoelet melawan kaoem lelaki dalem perkara mendapet privileges, hanja boeat merampoengken itoe bagian pakerdja'an jang paling soeroep diberboeat oleh kaoem prampoean goena bantoe manjptaken satoe Tionghok Baroe.

Kiang Tjoe Gee pergi ka K'un L'un

Tjabetan dari „Fêng Shên Yen I”)

Dalem itoe paperangan paperangan jang berkasodahan dengan terbaliknja Chou Wang, itoe Radja jang kedjam, dan ia poenja dynastie, panglima-perang jang paling berpengaroe adalah Chiang Tzu Ya (Kiang Tjoe Gee). Ia poenja she adalah Chiang dan namanja jalah Shang. Tapi sebab ia ada toeroenan dari salah satoe perdana-mantri terbesar dari King Yao — siapa poenja achliwaris achliwaris telah dapetken itoe daerah Lu sebagai warisan — maka koelawarganja poen dibri nama Lu, Chiang Tzu Ya sendiri ada bernama Lu Shang dan bergelar T'ai Kung Wang (Harepan dari Tai Kung). Nama ini telah dibriken oleh Wen Wang, jang pandang Chiang Tzu Ya sebagai itoe perdana-mantri bidjaksana sebagaimana jang ia poenja ajah, T'ai Kung, soeda ralken lebih doeloe sabelonnja maninggal doenia.

Bermoela Chiang Tzu Ya bakerdja pada Chou Wang, tapi belakangan ia telah berbalik menentangken itoe Radja boeto. Dengan ia poenja kapandean achirnja ia soeda bisa dapetken kemenangan dan bantoe mendirikan ahala Chou jang terbesar. Paperangan jang mamoesken telah dilakoeken di Mu Yeh, di seblah Selatan dari Wei-hui Fu di taon 1122 sabelon Masehi. Tentara negri Yin, sadjoemlah 700.000 djiwa, telah dipoekoel antjoer dan Chou Wang sendiri telah koentjiken diri dalem ia poenja astana jang indah. Itoe astana ia lantas bakar dan demikianlah ia mati terbakar bersama-sama astana nja itoe.

Baginda Wu Wang telah hargaken pahalannya Chiang Tzu Ya dengan briken pangkat besarpada nja dan angkat ia sebagai Prins dari Ch'i dengan hak toeroen-mancoeroen.

Prihal ia poenja paperangan dengan tentaranja negri Yin, dalem kitab „Fêng Shên Yen I” ada ditoeerken seperti berikoet:

Di soeatoe tempo, dengan ia poenja Gelang Sorga dan Doenia, No Cha soeda dapet kalahken Feng Lin, satoe panglima perang jang berada di bawah perintahnja Chang Kuei Fang. Feng Lin, maski telah semboerken itoe megah itam jang berbahaja dari iapoenja lobang idoe, tida mampoe djatoken No Cha, malah sebaliknja ia kena dikalahken dan lari pada ia poenja taygwanswee Chang Kuei Fang. Chang lantas pergi kaloeperang dengan No Cha. Paperangan ini kedjadian dengan seroe. Tida koerang dari tigapoeloe sampe empatpoeloe kalih marika bertempoer dengan masing masing goenaken iaorang poenja ilmoe jang moedjidjat.

Tapi Chang Kuei Fang tida berhasil bikin No Cha terbalik dari ia poenja Roda Api dan Angin, di

atas mana ia bisa bergerak dengan katjepetan loear biasa. Dengan ini Roda Wasiat ia poen bisa tjiptaken sarombongan naga perak jang bergempel-gempel di atas oedara seagai megah dan dateng manjerang pada moesoehnja. Dalem salah satoe pertempoeran itoe No Cha denger namanja dikaokin tiga kalih, tapi ia tida perdoeliken. Achirnja dengan ia poenja popwee Gelang ia soeda bisa bikin patah Chang Kuei Fang poenja lengan kiri, kamoedian ia serang itoe goanswee dari negri Yin dengan satoe sinar wasiat jang membikin Chang Kuei Fang djadi terbalik dari koedanja.

No Cha kamoedian kombali ka dalem kota dan lapor pada Chiang Tzu Ya tentang ia poenja kemenangan. Chiang Tzu Ya menanja, apa dafem pertempoeran, Chang Kuei Fang kaokin namanja tiga kalih.

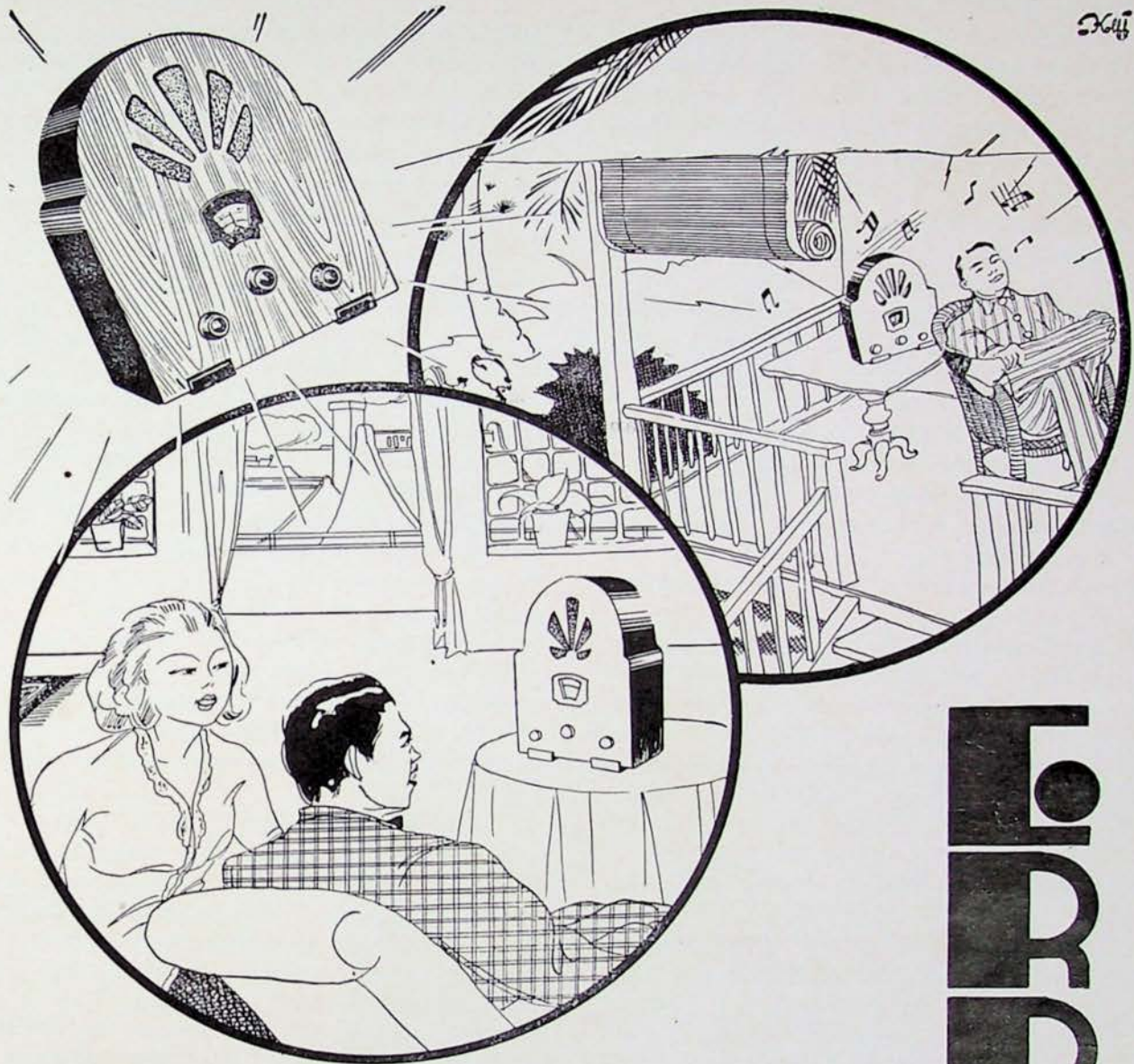
— Ja, djawab No Cha, tapi akoe tida perdoeliken.

— Apabila Chang Kuei Fang berkaok, manerangkan Tzu Ya, maka kae poenja h u n (njawa) dan p'o (soekma) aken terpisa. Dengan begitoe, kae poenja toeboeh aken terlepas sama sekali.

— Tapi, kata No Cha, itoe waktoe akoe telah pianhoa mendjadi satoe boengah trate jang tida ada mempoenjai njawa atawa soekma. Setjara begitoe, ia tida bisa bikin akoe djadi tergoeling dari akoe poenja Roda Wasiat.

Tzu Ya masi merasa sangsi boeat kemenangannya No Cha. Ia djoempahkan Wu Wang dan manerangkan niatannja aken pergi ka goenoeng K'un L'un. Wu Wang tadinja merasa kabepatan dan nasahatkan aken Tzu Ya djangan tinggalkan keradjaan selagi moesoe berada begitoe deket iboe-kota. Tapi Tzu Ya mendesek dan achirnja dapet perkenan aken pergi paling lama tiga hari. Pada No Cha ia tinggalkan pesenan pesenan boeat kapalaken bala-tentara dan lawan pada Chang Kuei Fng. Demikianlah ia lantas berangkat.

Koetika sampe di Djoerang Kilin, ia merasa sanget ketarik sama kaindahan alam di sitoe. Tapi ia tida bisa tinggal lama, maka begitoe ia teroes pergi ka Astana Pertapa'an dari Batoe Giok. Di sitoe ia berdjoempah pada Yuan Shih. Dari ini dewa besar ia telah dapet trima satoe daftar dari keangkatan dewa-dewa, jang telah dibawa oleh Nan Chi Hsien Weng, Dewa dri Koetoeb Selatan. Yuan Shih telah titahken Tzu Ya aken diriken satoe panggoeng Feng Shen T'ai dan tempel itoe daftar di sitoe. Lebih djaoe ia pesen, djikaloe di tengah djalan mendenger namanja dikaokin, Tzu Ya djangan menjaoet.

**Di Onderneming jang terletak
dipoesatnja rimba belantara**

dan didalam kota jang ramai.

soeara muziek ada kedengaran, terang dan bagees sekali, disiarkan oleh oedara dan diterima oleh toestel radio jang indah ini :

ERRES K. Y. 110. Toestel boeat wereldontvangst. Harganja sangat moerah sekali. Tjoema f 140.— semoea compleet.

Mintalah demonstratie pada soedagar radio atau pada importeurs dari **ERRES K. Y. 110.**

ERRES

LINDETEVES-STOKVIS

Tapi koetika sampe di Djoerang Kilin, ia denger orang kaokin namanja tiga kalih. Tzu Ya tida perdoeliken dan hendak djalan teroes, koetika satoe soeara kadengeran berkata:

— Oho, sasoeda sekarang kaeo djadi perdana-mantri besar, roepa-roepanja kaeo tida maoe kenal dan loepa pada satoe orang jang perna berladjar sama sama kaeo dalem Astana Pertapa'an dari Batoe Giok.

Maoe-tida-maoe, Tzu Ya djadi menoleh koetika denger itoe sindiran. Ia dapet kanjata'an, bahoea jang kaokin ia adalah Shen Kung Pao.

— Soedara, ia djawab, akoe tida taoe, kaloe kaeo jang kaokin akoe. Lagian Shih Tsun soeda pesen padakoe. aken djangan menjaoet kaloe dikaokin.

Shen Kung Pao lantas menanja, apa itoe jang Tzu Ya bawa. Tatkala dikasih taoe, bahoea itoe ada daftar keangkatan dewa-dewa. Shen Kung Pao dapet pikiran aken boedjoek pada Tzu Ya soepaja tinggal-ken pada Wu Wang dan masoek bakerdja pada Chou Wang. Boeat gertak Tzu Ya, ia bilang, pada Chou Wang ada bakerdja orang orang pande dan berilmoe tinggi.

— Kaeo, kata Kung Pao, bisa keringken laeotan, pindahkan goenoeng dan laen-laen lagi. Tapi apakah artinja itoe kapandean djikaloe dibanding sama kapandean koe? Akoe bisa bikin kapalakoe terlepas dari toeboehkoe, melajang di atas oedara djaoenja 10.000.000 li dan balik kembalikan ka leherkoe dengan serba lengkap seperti biasa. Bakarlah itoe daftar keangkatan dewa-dewa dan toeroet padakoe.

Tzu Ya rada koerang pertjaja omongannja Kung Pao.

— Soedara, ia kata, djikaloe betoei kaeo poenja kapala bisa melajang di atas oedara seperti kaeo bilang, kamoedian balik lagi ka lehermoe, akoe bersedia aken bakar ini daftar keangkatan dewa-dewa dan toeroet padamoe ka Chao Ko.

— Apa kaeo tida aken tarik poelang perkataanmoe? menegesin Kung Pao.

— Djikaloe akoe soeda berdjandji, maka itoe ada sama pastinja seperti goenoeng T'ai Shan. Bagaimana kaeo bisa doega, bahoea akoe aken tarik poelang djandjikoe?

Shen Kung Pao lantas boeka ia poenja topi, tjaboet ia poenja pedang dan tabas lehernja sendiri. Dalem sakedjap ia poenja kapala melajang keatas oedara.

Samentara itoe, Nan Chi Hsien Weng, jang lagi bersemadhi dalem Astana Pertapa'an dari Batoe Giok, telah dapet liat Tzu Ya bitjara dengan Kung Pao dan taoe, Kung Pao lagi asik boedjoekin Tzu Ya berchianat. Maka itoe, Nan Chi Hsien Weng lantas titahken Siloeman Bango Poetih aken batok kapalanja Kung Pao dan bawa terbang, soepaja tida bisa

kembali lagi.

Selagi Tzu Ya bengong mengawasin kapalanja Kung Pao jang melajang, sakoenjoeng-koenjoeng ia rasaken poendaknja ditepok. Tatkala berbalik, ia dapet liat Nan Chi Hsien Weng berada di belakangnja.

— He, Soeheng, kenapa kaeo kembali? menanja Tzu Ya dengan heran.

Hsien Weng menjaot:

— Kaeo ada saorang bodo. Shen Kung Pao ada saorang dengki. Ia poenja akal akal ini kaeo kira ada sabenernja. Tapi djikaloe ia poenja kapala tida kembali dalem tempo satoe tiga-perempat djam, maka ia poenja darah aken brenti djalan dan ia aken binasa. Shih Tsun soeda pesan kaeo aken djangan ladenin djikaloe ada jang kaokin, tapi kenapa kaeo tida denger itoe pesenan? Dari Astana Pertapa'an akoe telah liat kaeo bitjara sama Kung Pao. Akoe taoe, kaeo telah berdjandji padanja aken bakar itoe daftar keangkatan dewa-dewa. Maka akoe titahken Siloeman Bango boeat djoempoet kapalanja Kung Pao dan bawa itoe padakoe. Lagi satoe tiga-perempat djam, Kung Pao aken djadi binasa.

— Soeheng, berkata Tzu Ya, kaeo soeda taoe semoeanja, maka brilah ampoen padanja. Saorang soetji tida bisa tida briken pangampoenan pada saorang jang berdosa. Ingetlah bagaimana sakean lama Kung Pao poen soeda manotentoeit djalan jang betoel.

Hsien Weng kena diboedjoek dan titahken Siloeman Bango aken lepaskan itoe kapala. Kung Pao samentara itoe soeda djadi glabagan, tapi sakoenjoeng koenjoeng kapalanja nempel poela dengan moeka ka blakang. Ia angkat tangan, pegang satoe koeping dan poeter balik itoe kapala. Tatkala meliat Hsien Weng ia mendjadi terkedjoet.

— Kaeo ada satoe orang boesoek, menegor Hsien Weng. Dengan akal kedji kaeo tjoba bodohken Tzu Ya dan boedjoek ia aken bakar daftar keangkatan dewa dewa, aken kamoedian bantoe Chou Wang perangin ahala Chou. Apakah kaeo poenja maksoed? Kaeo haroes dibawa ka Astana Batoe Giok aken trima hoekoeman!

Shen Kung Pao djadi sanget maloe dan tida bisa djawab. Ia naek lagi matjannja dan berlaloe, tapi waktoe berlaloe, ia kaloearken antjeman, bahoea kaeo Chou tida nanti bisa berhasil maksoednja dan marika poenja toelang-toelang nanti disoesoen soesoem sampe satinggi goenoeng di Hsi Chi.

Tzu Ya tida ladenin itoe antjeman. Ia boeroeboeroe berangkat, diriken Feng Shen T'ai dan tempel itoe daftar keangkatan dewa-dewa di sitoe. Seabisnja itoe, ia balik ka kota radja dan lawan serangannja Chang Kuei Fang. Ini panglima poenja tentara achirnja kena dipoekoel antjoer.

Doenia Voethal.

PAMANDANGAN MING. GOEAN.

Hari Minggu jang laloe U.M.S. telah bikin trip ka Soekamandi dan telah djadi tetamoenja Soekamandi Bonds XI. Ternjata Soekamandi ada satoe lawanan oelet, atawa boleh djadi U.M.S. maen di bawah vorm, sedikitnja, biroe poetih tjoema dapet kame-nangan tipis, jaitoe 3—2. Dalem itoe wedstrijd, U.M.S. diperkceatkan oleh Chin Hoat (ex-Tiong Hoa Soerabaja) jang sekarang tinggal di Batavia.

Soekamandi Bondsteam jang poetoos 2—3 dari U.M.S.

Spelmoment dari itoe wedstrijd Soekamandi.— U.M.S. Seng Tjoe „in actie”.

PA VAN DER STEUR WEDSTRIJDEN.

Di Dierentuin telah dilangsoengken pertandingan - pertandingan di atas. Di seblah ada spelmoment dari 1e wedstrijd: Hercules — S.V.B.B. den-gen resultaat 4—1.

Seblah: pertandingan kadoea boeat Pa van der Steur-fonds dilangsoengken antara S.V.J.A. versus Oliveo. Jang terseboet doeloean ternjata ada lebih koeat dan menang 4—1. Satoe serangan ka doel S.V.J.A.

Bawah: Paling spannend jalah final dari ini wedstrijden antara Hercules versus Jong Ambon. Belang merah kaloear sebagai kampioen dengan kemenangan 1—0. Waktoe keeper Hamid dari Hercules toelak satoe serangan.

MARIAN MARSCH yang manis kaliatan samungkin cilok dalem ini pakean.

Film

HARI KAMOEDIAN DARI MUZIKALE FILMS.

— Operafilms dan dramatische films ada temponja dateng dan ada temponja pergi, kata Bob Connolly, itoe dansregisseur jang terkenal, tapi muzikale films aken tinggal tetep.

Saja tida kenal soatoo matjem film jang begitoo disoeuka oleh publik seperti muzikale films. Toeroet pendapatn saja, ini terdjadi sebab film itoe ada satoo tjampoean dari amusement, di mana ada terdapat ballet ballet jang men-

tereng bagi orang-orang jang soeka sama dansa, songs jang merdoe bagi orang-orang jang gemar sama muziek dan njanjian dan tjerita-tjerita jang menarik bagi orang-orang jang gemar sama tjerita.

Films matjem bagaimana bisa manjoekeopin itoe kasoeka'an? Muzikale films poen mengasih kesempatan pada berbagi milioen orang aken saksikan satoo show jang di dalem satoo gedong komedie tjoema bisa diliat oleh sadjoembalah ketjil orang, jaitoo oleh marika jang doedoek di paling depan.

Orang-orang dari Warner Bros. telah pergi koeliling dcenia aken mentjari gadis-gadis jang berbotoengan sampoerna dan berparastjantik dan djoega pande berdansa.

Ini kadengerannja ada dilebi-lebihken, tapi djikaloe orang pikir, bahoea dari tiap nona itoe haroes diambil close-up, bahoea selama satoo ballet camera tida brentinja dikasih melajang dari atas, dari bawah, dari satoo ka laen fihak, maka orang tentoo mengarti, duka tjoema nona-nona jang sasoenggoe nja tjantik sadja bisa dipake.

Warner Bros. telah moelai itoo rentetan muzikalefilms dengan „42nd Street”, kamoedian „Gold-diggers of 1933”, laloe „Footlight Parade”, „Mannequin”, „Wonder Bar”, „Dames”, sasoedanja itoo „Flirtation Walk”, „Golddiggers of 1935”, „Sweet Music”, enz. enz.

Boeat „Casino de Paris” Connolly atcer berbagi dansa jang merarik hati. Dengan satoo bola doenia besar, dengan diameter kira 100 kaki, jang teroes terpoeter dengan pelahan dan atas bola mana orang liat pasangan-pasangan toekang dansa pertoeendjoeke tango, ia hendak loekiskan kemadjoean dari dansa tango. Ini nummer Connolly namaken „Tangotham”.

Al Jolson dan Ruby Keeler jang kasih denger bebrapa nianjian dalem film terseboet.

MARY ASTOR SEBAGI DETECTIEF.

Mary Astor, itoe actrice dari Warner Bros., ternjata ada mempoenjai itoo ketjakepan aken pegang rol sebagai detectief prampoean. Dalem Warner Bros. poenja film „Saja ada satoo pentjoeri”, ia pegang rol sebagai Odette Maclair, satoo politie rosia prampoean, rol mana ia djalanken begitoo roepa, hingga detectief prampoean jang sedjati sekalipoen tida aken bisa perbaeki permaenannja.

Orang tentoo taoe, satoo detectief moesti mempoenjai „idoeng tadjem” dan mangenal betoel sifat-tabeat manoesia. Mary Astor ada mempoenjai itoo doea roepa sifat.

Orang boleh adjak Mary Astor beroending tentang psychologie da

ri Freud, Jung, Steckel, Adler, Watson dan Havelock Ellis. Dengan djelas dan setjara jang terang sekali ia nistjaja aken bisa briken satoe pangoereian tentang theorie-theorie dari ini orang-orang terpladjar.

Ini tida heran, sebab Mary Astor ada menaro perhatian besar pada psychologie dan chirurgie. Lagian, ia telah menikah dengan satoe thabib jang terkamoeka di Hollywood.

— Apabila saja terlahir sebagai saorang lelaki, ia manerangkan, tentoe sekali saja aken mendjadi chirurg atawa psycholog. Saja belon perna kasih liwat satoe kesempatan aken ikoet soeami saja, dr. Franklyn Thorpe di waktoe malem, djikaloe ia moesti lakoeken operatie. Djikaloe saja ada halangan, maka saja selamanja minta ia toetoerken satoe per satoe dengan djelas, bagaimana operatie itoe ia telah kerdjaken.

Kans aken oendjock ia poenja kapandangan dalem film jang disebotken di atas, tentoe sadja ia tida kasih liwat.

LILIAN HARVEY DI SCHIPHOL.

Disamboet oleh
Ufa-directie.

Dengan F 36, pesawat terbang „Arend” dengan empat motor dari K.L.M. Lilian Harvey baroe ini soeda sampe di Schiphol dari London kira kira djam 9 pagi. Ia berdiam kira kira satengah djam di itoe lapangan terbang, aken kamoeidian berangkat teroes dengan itoe masin terbang djoega ka Berlijn, di mana ia perloe dateng breat pembikinan opname dar film „Schwarze Rosen” jang soeda sakean lama telah ditoendah. Dalem ini film Lilian bermaen bersama Willy Fritsch, iapoenja partner sama siapa ia soeda bisa dapet begitoe banjak succes.

Atas namanja UFA Lilian Harvey soeda disamboet dengan officieel oleh toean toean Carl Opitz.

Satoe cameraman soeda bisa tjoba tarik perhatiannja Lilian Har

vey dengan bertreak: „Lilian, look at me..... Lilian, laugh at me....” (Lilian, nengok padakoe, ketawa padakoe).

Sasoenggoenja Lilian telah nengok dan tertawa.

Pembitjaraan
dengen itoe artiste.

Sasoedanja Lilian Harvey, jang menerbitkan orang poenja pangrasaan sympathiek soeda pasang dirinja boeat diporet sembari bersenjoem, dalem restaurant kita dapet koetika boeat bitjara dengan ia dengan kain, toelis „Loc.”.

„Dengen Willy Fritsch saja meloetoe aken maen dalem versie Duits dari „Schwarze Rosen” begitoe ia bilang sembari bitjara sabentar dalem bahasa Duits dan sabentar lagi dalem bahasa Inggris. „Kegie dipegang oleh Paul Martin. Saja tida bisa bilang, siapa jang aken maen dalem versie Inggris dan Frans. Pada tanggal 1 Juni j.l. sabetoelnja soeda moesti dimeulai

ambil itoe opnamen, tapi tarkala itoe saja masi berada di Elstree. di mana saja bermaen boeat British International Pictures dalem film Invitation to the Waltz.”

„Kapan kae aken balik lagi ka Hollywood?”

„Saja telah berdiam di sana doea tacn dan dapet banjak sekali peladjaran di sana, maka saja merasa sanget bertrima kasih dan pastilah saja aken balik lagi ka sana. Rasanja boleh dipastiken di waktoe moesin dingin saja aken pergi ka sana. Saja belon bisa bilang aken bakerdja pada onderaeming jang mana, sebab tentang itoe masi dibikin perempoekan. Saja poenja film Amerikaan jang paling blakang. „Let's Live to-night” saja maen bersama sama Tulio Carminati. Selaennja itoe saja pikir boeat trima oendangan aken maen di Parijs, tapi sasoedanja maen „Schwarze Rosen” saja toch ingin mengasoh djoega.”

KENALAN LAMA: Sally Eilers, itoe bintang film
jang manis di Hollywood.

Roepa-roepa

PANORAMA

HARGA ABONNEMENT

Boeat Indonesia 3 boelan... f 2.50
Loear Indonesia 3 boelan... f 4.—

TARIEF ADVERTENTIE :
Dikirim atas perminta'an.

Bureaux : Stadhuisplein 41
Telf. Nos. Bt. 1092 en 1739

WAH!

Si Koemis: Inget, kaloe kae toebroek akoe poenja istri, djangan harep akoe nanti kasih kae penggantian karoegian apa-apa!!

ANAK-ANAK.

Botja tjilik: Kaloe abis dia, apa boleh akoe jang dapet giliran di-ajoen-ajoen?

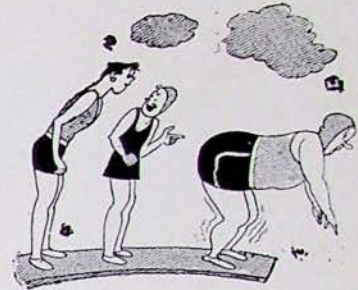
ANTARA SOBAT.

— Bagimana sama kae poenja boedjang baroe?

— Wah, antero hari ia nganggoer sadja, malah iní poen ia berboeat dengen ogah-ogahan!

TENTOE.

— Wah, kaloe akoe ada poenja peniti, tentoe dia soeda lompat!

TIDA APA.

Njonja: Menjesel, tida ada oewang ketjil ,tjoema ada salembar oewang kertas dari lima roepia.

Pangemis: Tida apa, njonja, oewang kertas djoega akoe trima.

SAMI MAWON.

— Ini astana toea soeda anem-ratoes taon toehnja, tapi tida ada satoe batoe jang berobah dan tida ada satoe apa jang perna dibikin betoel.

— Ja, ja, tentoe jang poenja sama djoega eigenaar dari roemah jang akoe sewah!

Gadis: Bagaimana kae brani ketemoeken acoe, dengan tida tjoe-koer koemis dan djenggot doeloe?

Djedjaka: Waktoe acoe moelai toenggoein kae, koemiskoe beion noembloe.....

TJIALAT.

— Semalem acoe nonton per-toendjoekan muziek, tapi acoe tida denger apa-apa.

— He, kenapa begitoe?

— Sebab istrikoew tida brentinja ngomong.

Pemboeroe: Dalem itoe oetan ada begitoe banjak singa, hingga saban malem, sabelonnja tidoer, kita sebar doeloe pelor pelor senapan di sakiter tendah, soepaja singa-singa tida bisa dateng deket.....

SOEDA MADJOE.

— Bagimana, apa kae poenja anak, jang djadi dokter, ada madijoe djoega?

— Wah, sekarang ia banjak madijoe, sebab tempo tempo ia bisa kasih taoe pada orang jang berobat, bancea marika tida sakit apa-apa.....

SATOE SANGKA'AN.

Jang kemalingan: Si maling gondol djoega acoe poenja radio.

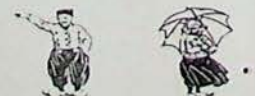
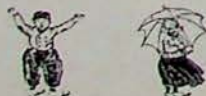
Politie: Kaloew 'gitoe, moesti tetangga tetanggamoew djoega jang mentjoeri!

TIDA BISA SALAH.

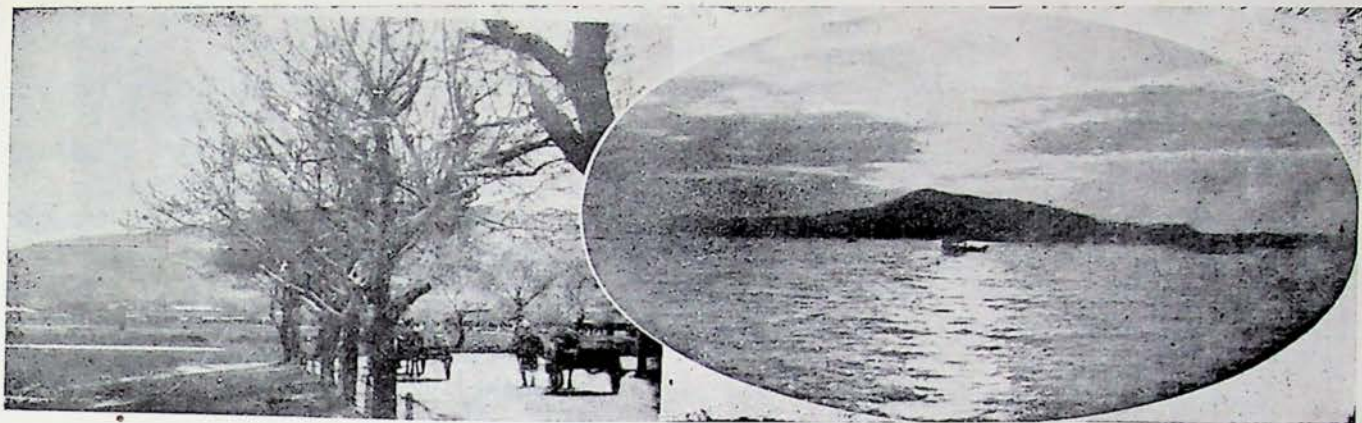

Si Dia: He, apa kae taoe bener, kae tida salah djalan?

Telol: Tentoe, acoe soeda kena lin betoel sasoeatoew bantingan dari ini djalanan!

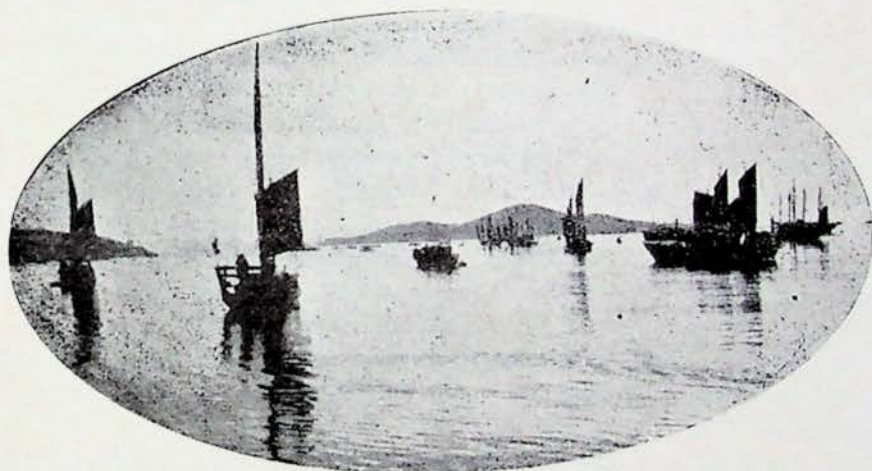

Dari Weihaiwei

Beberapa pemandangan indah dari Weihaiwei. Atas kiri: moesin rontok. Kanan: matahari silem di pantei laoet.

Seblah: pemandangan di pelaboean dengan sadjoemblah jonk Tiongkok jang terkenal.

East Cliff, di mana ada berdiri satoe hotel dan dari mana orang bisa manampak pemandangan jang menarik hati.

Tan Bie Hong.

Oleh SAM FONG.

Kamoedian Tan Bie Hong soeroehan satoe boedak prampoean jang kabetoelan itoe koetika masoek ka dalem kamarnja boeat panggil iapoenja ajah.

Sigra djoega Tan Lim soeda ada dihadepannja itoe gadis dan menanja ada apa. Si gadis tida kasi-ken djawaban sama pertanjahannja ia poenja ajah. ia hanja serahken itoe soerat jang lantas dibatja oleh Tan Lim.

Seperti djoega ia poenja poetri, Tan Lim ada sedikit heran dengan perboeatannja itoe orang jang soeda begitoe brani satronken kamar poetrinja. Tan Lim poen mendoega tentoe itoe orang asing ada mempoenjai kapandean jang tinggi, makanja ia soeda bakerdja zonder diketahoei oleh ia poenja poetri. Diam diam hatinja mendoega doega siapa itoe orang asing, aken tetapi sampe sebegitoe djaoe Tan Lim masi beion bisa petjahken itoe soewal.

Di bawahnja itoe bebrapa derek sair tjoema ada terdapat hoeroef „Kho”.

Tan Lim njatakan pendapatannja pada ia poenja anak, boleh djadi itoe orang ada she „Kho” dan ini pernjatahan telah disetoedjoei oleh Bie Hong, siapa kamoedian oendjoek kamenjeselannja jang ia sampe bisa dislomotin oleh itoe orang asing.

„Aha,” kata Tan Lim sambil tertawa, „akoe taoe kae ada mempoenjai kapandean jang sam-poerna, anak. Aken tetapi manoesia ini tida ada jang gagah dan jang paling pande. Dalem doenia ini oemoemnja kapandean manoesia tida ada jang lebih tinggi, sebab ada jang tinggi kapandeanja moesti ada jang melebihi tinggi poela, orang jang gagah moesti ada jang lebih gagah lagi, maka kae djangan anggep jang dirimoe ada sampe tjoekoep kapandean dan kira orang laen tida aken mampoe soesoel kae poenja kapandean. Sekarang kae bisa njatakan sendiri, itoe orang dengan tjara gampang soeda bisa masoek ka dalem kae poenja kamar zonder kae mendapat taoe. Itoe soeda terang jang kae poenja kapandean ada lebih bawah dari itoe orang.”

Bie Hong merasa koerang senang hatinja mendenger perkatahanja ia poenja ajah sebab ia anggep ajahnja soeda poedji orang poenja kegagahan dan rendahken kapandean sendiri.

„Maskipoen begitoe akoe nanti oedji ia poenja kapandean sampe di mana.”

Begitoe Bie Hong menjatakan kainginannja pada ajahnja.

„Tapi di mana kae bisa ketemoeken padanja? Ia tentoe soeda lari djaoe,” kata Tan Lim.

„O, itoe tida bisa kedjadian. Kaloe bener ia ada mempoenjai kapandean tinggi, ia tentoe tida aken tinggalken ini tempat sabelonnja lakoeken pertempoeran poela dengan akoe. Dalem sairnja sekalipoen tida begitoe teges, akoe anggep dengan samar ia menjatakan ia aken dateng lagi ini malem.” saet Bie Hong.

Tan Lim tida mae pertjaja sama doega'an anaknja, aken tetapi diam-diam ia merasa koetir dengan kanekatannja iapoenja anak. Sebab ia taoe sampe di mana ada tabeatnja iapoenja anak itoe. Bie Hong mempoenjai tabeat sanget keras, kaloe orang soeda lakoeken hina'an ia begitoe bentji, ia nanti belon poewas kaloe dalem itoe hal ia belon bisa bikin apa-apa terhadap itoe orang jang ia bentji.

Itoe sebab djoega, ia laloe kasih nasehat pada Bie Hong soepaja itoe anak berlakoe ati-ati, kaloe seandeanja bener itoe orang kombali lagi dan dalem kagelapan ia lakoeken pertempoeran.

Boeat ini nasehat soeda tentoe sadja oleh Bie Hong disimpen dalem hatinja.

Kaloe sang malem soeda mendatengin, kaliatan Bie Hong dalem kamarnja soeda tida enak diam. Boeat menoenggoe datengnja itoe orang asing jang ia pertjaja aken koendjoengin poela iapoenja kamar, ia telah liwatken temponja dengan membatja boekoe.

Djaroem lontjeng dari satoe pindah ka laen meniet dengan tjepet sekali, jang tida lama soeda poekoel 12 malem. Bie Hong doega tida lama lagi itoe orang jang ia toenggoe aken moentjoelken dirinja.

Aken tetapi ia djadi kesel koetika menoenggoe sampe poekoel satoe belon djoega itoe orang jang ditoeenggoe dateng.

„Apa ia tida aken dateng lagi?” begitoe ia tanja pada dirinja sendiri.

Bie Hong pikir boekannja satoe pendekar kaloe bener itoe orang tida moentjoelken poela dirinja.

Angin malem telah menioep dengan santer pada dedaonan jang mendjadi brisik lantaran beradoe satoe sama laen. Sabentar kamoedian Bie Hong

jang poera poera tidoer poeles, mendengar ada soara jang berklotrakan. Pelahan pelahan ia liat djendela kamarnya ada jang boeka.

Tentoe itoe ada itoe orang jang ditoenggoe. Begitoe Bie Hong pikir dalem hatinja sendiri.

Sabentar lagi djendela kamar dengan sasoenggoenja soeda bisa terpentang dengan zonder mengelearken soera lebih keras dari apa jang bermoela ia dapet denger dan satoe orang jang dandannja serbt item dan golok dipinggang ada kaliatan lontjat masoek.

Gerak-gerakannja itoe orang ada seoe. Pengawakannja sedeng, alisnja kereng dan bagoes sekali, di bawah mana ada sepasang mata jang boender djeli. Parasnja memindjem penerangan jang ada dalem kamarnya Bie Hong, itoe gadis dapetken kenjata'an sasoenggoenja itoe orang ada tjakep sekali.

Diam-diam dalem hatinja Bie Hong poedji tentang katjakepannja itoe orang.

Sabentar kamoedian Bie Hong liat itoe orang telah menjamperin iapoenja medja berias. Itoe waktoe Bie Hong jang soeda tida bisa kendalikan poela iapoenja hati jang sanget mendongkol sama itoe orang soeda siap boeat lontjat dari pembaringannja.

Bie Hong rabah iapoenja pokiam dibawah bantal, dengan sendjata mana dengan menggoenaken ilmoenja jang tjepet, ia soeda bisa lontjat dan tabasken itoe sendjata pada lehernja itoe orang jang sekoetika itoe kaliatannja sedeng meleng.

Di loear doega'an sekalipoen datengnja sendjata dari Bie Hong laksana angin itoe orang masi bisa kelit dan djatoken dirinja begitoe roepa, tergoeling goeling menjamperin djendela tadi, aken kamoedian endjot badannja begitoe bagoes, dan Bie Hong liat itoe orang soeda bisa kaloear dari dalem kamarnya dengan sanget gampang.

Bie Hong penasaran ia laloe oeber itoe orang. Ia tida maoe bertreak boeat bikin kaget tetamoe tetamoe laen dalem itoe roemah penginepan, maka pengoeberan ia lakoeken dengan tida membawa perobahan apa-apa.

Sasoedanja Bie Hong berada di loear kamarnya dengan lontjat dari iapoenja djendela, itoe orang soeda bersedia dan dengan goloknja menerdjang pada Bie Hong, siapa telah lakoeken penangkisan dengan sebet.

Marika djadi bertempoer dengan seroeh di bawah panerangannja beriboe-riboe bintang itoe malam. Kadoenja ternjata ada sama gagahnja, masing masing tida maoe mengalah, bebrapa poeloeh djoeroesan telah diliwatken, marika masi anteng dan tetep sebet menggoenaken masing masing sendjatanja boeat ambil kepala moesoeh.

Bie Hong diam diam poedji kapandeannja itoe

orang jang ia tida kenal, Samentara itoe orang poenboekan sadja memoedji sama kapandeannja itoe gadis jang gapan menggoenaken pokiamnja, aken tetapi djoega katjantikannja. Ia merasa senang sekali lakoeken pertempoeran dengan tjara memaen sama itoe gadis, aken tetapi ia tida bisa berboeat demikian sebab difihaknja si gadis telah dilakoeken serang-serangan jang membahajaken bagi djiwanja.

Itoe sebab djoega ia soeda melakoeken tangkisanja dengan soenggoe-soenggoe. Ia tida banjak menjerang, dengan mana membikin Bie Hong diam-diam merasa heran sama kelakoeannja itoe orang.

Bie Hong merasa dirinja telah dipermaenken oleh itoe orang, maka djoega ia soeda robah ilmoe silatnja sampe begitoe roepa. Ia poeter pokiamnja seperti djoega angin menjabet ka segala djoeroesan, aken tetapi penangkisannja itoe orang tida berubah tjepetnja dengan jang soeda-soeda. Pelahan-pelahan di lawan dengan tjara begitoe Bie Hong mendjadi kewalahan dan laloe menjentak dengan soera aloes, aken tetapi terdengernja angker:

„Pendjahat dari mana kae soeda brani masoek dalem orang poenja kamar?”

Itoe orang sambil lakoeken penangkisan dari desekannja Bie Hong telah oendjoek senjoemannja. Satoe hal jang membikin Bie Hong tambah moerka.

Bie Hong menjerang seperti djoega saorang kalap. Ia pikir tjoema kamatian sadja jang bisa bikin hatinja merasa poewas, kaloe ia tida bisa kalahken itoe moesoeh jang kaliatannja maoe permaenken ia poenja diri.

Itoe orang asing taoe jang Bie Hong soeda lakoeken terdjangan begitoe kalap diam-diam dirinja merasa kagoem dengan ilmoe silatnja itoe gadis jang tinggi. Ia kamoedian sambil tangkis orang poenja serangan laloe lontjat dari kalangan perklaian dan berkata:

„Tahan doeloe, kounnio.”

„Kae maoe apa?” Bie Hong berbalik menanja dengan parasnja kaliatan merah seloeroenja sebab ka loearken tenaga begitoe banjak. Dengan itoe perobahan paras, semingkin menarik hatinja itoe orang. Itoe orang pandang dengan sasoenggoehnja Bie Hong ada satoe gadis jang tjantik sekali dan pande dalem ilmoe silat, pantes kae ia tida maoe menikah dengan begitoe sadja kaloe dalem perdjodoannja tida dilakoeken pertempoeran terlebih doeloe.

„Apa akoe boleh madjoeken pertanja'an?” tanja itoe orang kamoedian.

„Kae ada satoe orang djahat jang soeka masoek ka dalem orang poenja kamar zonder perkenannja jang poenja, roepanja di sini tida goena kae banjak moeloet. Tamatken kita poenja pertempoeran barangkali ada terlebih baek.”

Sasoedanja kata begitoe Bie Hong tida kasihken

kasempatan boeat itoe orang bitjara lebih djae aken tetapi ia hanja teroes menerdjang, hingga itoe orang dengan apa boleh boeat kaliatannja telah la- koeen perlawanan.

„Kaoe ternjata ada kedjem, kouwnio,” kata itoe orang sambil menangkis orang poenja sendjata jang datengnja seperti angin.

„Akoë tida berlakoe kedjem, akoë berboeat begini ada mendjadi akoë poenja kawadjiban boeat bikin satoe pendjahat taoë kasopanan sedikit,” saeotnja Bie Hong dengan tjetjer teroes pada moe- soehnja.

Lagi lagi itoe orang telah oendjoek senjoeman- nja.

Sekalipoen didesek begitoe roepa, sampe sebe gitoe djae Bie Hong menjaksiken, itoe orang te- tep gagah dan tangkisannja anteng sebagaimana ber- mcelai kali ia telah berboeat.

Lama lama Bie Hong mendjadi kawalahan, sa- mentara itoe orang kaliatan robah sekarang bersi- latnja. Kaloe tadi ia tjoema lakoeen penangkisan sadja terhadap serangannja Bie Hong aken tetapi sekarang ia lakoeen serangan djoega dengan tje- pet, hingga Bie Hong jang tenanganja soeda banjak koerang soeda mendjadi ripoeh boeat singkirken sendjatanja itoe orang jang seperti angin tjepetnja.

Dalem keada'an lelah Bie Hong pikir ia moesti kalah dari itoe orang. Aken tetapi ia merasa heran dengan kelakoeannja itoe orang asing, sebab beroe- lang celang ia soeda dapetken kasempatan boeat bikin tjilaka pada dirinja, kaloe sadja ia maoë goe- naken itoe.

„Tahan”! „Tahan”!

Begitoe kadengeran orang bertreak dari djoe- roesan lor, ternjata jang mendatengin itoe ada Tan Lim. Ia meliat jang poetrinja bikin pertempoeran dengan itoe orang asing, membikin ia dapetken pi- kiran laen dengan Bie Hong.

Kaloe Bie Hong anggep jang orang soeda per- hinaken pada dirinja, tapi pikirannja Tan Lim boleh djadi itoe orang lakoeen itoe perboeatan boekan dengan bermaksoed djahat, hanja semata mata maoë oendjoek sedikit kapandeannja pada Tan Bie Hong, sebab itoe gadis kaliatannja tida maoë menikah dengan lelaki jang mana djoega, kaloe ia tida men- dapet kenjataan jang lelaki itoe ada mempoenjai kapandean sedikitnja bersama'an dengan ia sendiri.

Itoe doea orang jang bertempoer laloe pada moendoer.

„Kenapa kaoë brentiken ini perklaian, ajah?” tanja Bie Hong jang soeda mendjadi sanget goesar sekali kaliatannja.

Tapi itoe orang jang tida dikenal sanantiasia cendjoek paras moeka jang mengasih dan selaloe bersenjoem, hal mana menerbitken rasa sympathie

PAMANDANGAN DALEM REICHSTAG di Berlin, dalem persidangan mana Hitler telah briken ia poenja pangoereian jang ditoenggoe- toenggoe tentang Duitschland poenja politiek loear negri.

sem hatinja Tan Lim.

„Lo-han (Tan Lim bahasaken dirinja) merasa girang kaloe hohan soeka terangken hohan poenja she dan nama jang terhormat,” begitoe kata Tan Lim sasoedanja ia mendapat taoë doedoeknja per- kara lebih doeloe makanja sampe terdjadi itoe per- tempoeran.

„Akoë she Kho, nama Tjeng alias Hoay In,” begitoe djawabnja itoe orang gagah dengan meren- dah, akoë memang ada kelahiran ini prov. Shoa- tang.”

(Aken disamboeng).

HOE YONG KIAMI

ATAWA

Riwajatnja Sapasang Pedang

Menoeroet tjeritanja:

S I L I N G F U N G

Ditoetoerken oleh:

J E K A D E

19

„Djangan kata begitoe, sobatkoe,” saot Djinn Tat dengan sedikit terharoe, „sebab sebagai satoe sobat, toch amat tida bagoes djikaloe kita moesti oetamakan keagoengan. Akoe taoe pasti, bahoea seantero pendoeoek dari Kay-hong-hoe aken merasa ka ilangan satoe pembesar jang adil dan berboedi. Tetapi lantaran kae poenja dienst telah sampe waktoenja, dan djoega dalem oesia sebagai sekarang kae sedengnja mengaso, marika toch tida bisa berboeat soeatoe apa, selaennja merasa kailangan.”

„Ja, djadi ambtenaar negri memang haroes taoe keadilan, baroelah bisa bikin aman tempat pegangan aja,” kata itoe bekas tihoe seraja bersenjoem. „Sepandjang warta jang akoe dapet, itoe tihoe haroe jang gantiken akoe, Goei Kee Beng, telah dapetken pangkatnja dengan sogok soenboe doeapoeloh riboe tail perak, sedeng pada Goei Yan Tjoen, ia ada perna soedara nisan dari fihak ajah.”

„Tjilaka, tjilaka!” berseroeh Djinn Tat sambil banting-banting kaki.

Lie Kiat dan anaknja, Lie Djie Yan, djadi sagnet terkedjoet mendengar itoe seroehan jang mendadak dari toean roemah. Itoe bekas tihoe sigra tegesin, apa jang menjebabken Djinn Tat berseroeh demikian.

FATSAL VII.

„Tjoba pikir,” saot Djinn Tat dengan paras moeka berobah sedikit, „bahoea Goei Kee Beng poenja pangkat telah didapetken dengan kaloearken begitoe banjak oewang, masa ia boekannja bermaksoed boeat tarik lebih banjak oewang lagi dari iapoenja pangkat itoe? Inilah kita tida oesah tanja lagi lebih melit. Samentara itoe, iapoenja teriket soedara dengan Goei Yan Tjoen adalah soeatoe hal laen jang lebih tjilaka, kerna sebagai djoega hari-mau tambah sajab, ia bisa dapet segala bantoean jang perloe dari itoe orang djahet tersohor; dan pasti aken gentjet pendoeoek oemoemnja dari Kay-hong-hoe, hingga apa salahnja djikaloe akoe bilang

tjilaka.”

Lie Kiat manggoet bebrapa kali, ia bilang:

„Biarpoen bener begitoe, toch kita tida bisa berdaja boeat menjegah, katjoeali menginget sadja bahoea Thian ada adil.”

Begitoe marika bertiga makan minoem sambil roendingken banjak soeal, jang kita tida oesah tjatet satoe per satoe. Tatkala djam satoe ampir sampe, baroelah marika boebabaran dan Lie Tihoe serta anaknja brangkat poelang.

Tapi sebaliknja dari sang ajah jang begitoe sampe di roemah sigra masoek tidoer, adalah Lie Djie Yan jang lantas boeka iapoenja badjoe loear dan pake pakean ringkes pranti djalan malem, satelah mana dengan gendol pedang di bebokongnja ia lompat ka atas genteng dan moelai kasi liat iapoenja lari tjepet di antara gelapnja malem. Sesa'at kamoe-dian ia sampe di kantoer tihoe, di mana ia hampirken woewoengan kadoea dari itoe kantoer; tapi di atas genteng dari roewangan tetamoe ia dapet liat satoe tetamoe malem, maka ia sigra lompat ka kiri dan sekarang ia berada di seblah blakangnja itoe orang.

Begitoe dateng deket, Djie Yan lantas kenalin bahoea itoe tetamoe malem boekannja orang laen dari pada Sie Goat Yong. Dari itoe ia sigra lompat poela ka genteng dari itoe roewangan tetamoe, dan dengen soeara bisik-bisik ia kasi taoe pada itoe nona siapa ia ada.

Goat Yong, itoe tetamoe malem, laloe berpaling dan koetika kenalin Djie Yan, ia lantas sadja tertawa dengen pelahan.

„Perloe apa kae dateng ka mari?” si nona tegor itoe pamoeda she Lie.

„Sedeng kae hendak berboeat apa di sini?” jang ditegor balesin.

„Kerna waktoe kae orang makan minoem di roemahkoe, adalah akoe djoega toeroet denger dengen djelas apa jang kae orang bitjaraken, maka akoe sigra ka mari boeat abisken djiwanja itoe

orang jang dapetken pangkatnja dengan membeli, soepaja dengan begitoe akoe bisa singkirken satoe bahaja bagi rahajat.

Djie Yan manggoet. ia berkata:

„Baek akoe sadja jang beresin Goei Kee Beng, sedeng kouwnio boleh pergi ka Goei-kee-hang dan bikin sedikit pertoendjoekan di sana, agar si toea bangka Goei djadi katakoetan dan selandjoetnja merobah iapoenja klakoean djahat. Tapi kaoe djangan ganggoe iapoenja djiwa.”

„Baek. Akoe toeroet kaoe „soedara”, Goat Yong manggoet. Ia sigra berlaloe.

Djie Yan laloe satronin kamarnja Goei Tihoe, jang masi ada sinarnja lampoe. Di sitoe ia tjaboet pedang dan bikin petjah kaen djendela aken lantas mengintip ka dalem. Satoe lelaki dari oesia ampat-poeloh taon koerang lebih sedeng menoelis di bawah sinarnja api, dan dari ia itoe poenja dandan, orang bisa katahoei jang itoe orang ada si tihoe termaksoed. Roepanja soerat jang ditoelis ada penting, kerna itoe tihoe kaliatan menoelis dengan perhatian penoeh.

Kira kira samakanan roko lamanja, baroelah itoe tihoe selese menoelis dan masoekin soeratnja itoe ka dalem envlope, jang diatasnja soeda ditoelis ken adresnja. Kamoeadian ia masoek tidoer sasoedanja tindih itoe soerat dengan tindihannja. Kira-kira samakanan nasi lamanja, ia moelai kasi denger soeara menggeros dengan njaring, hingga jang mengintip di loear djadi taoe bahoea itoe ada tempo jang baek boeat bakerdja.

Djie Yan kasi kerdja poela pedangnja dan ini kali boeat korek tapalan djendela, jang tida brapa soesah bisa disingkirken. Sasoeda itoe ia lompat masoek dan paling pertama ia sembat itoe soerat dari tas medja, jang di atas envelopenja ada tertoesis adresnja: „Bit-seng Koen-soe Lie jang haroes trima.”

Djie Yan djadi sanget terkedjoet satelah meliat itoe adres soerat, ia lekas beset itoe envlope dan batja soeratnja:

„Oesahanja Kee Beng soeda berhasil dan sekarang moelai bakerdja dengan hati jang toeloes. Semoea ambtenaar militair dan soldadoe-soldadoe soeda pada toea, hingga satoe kali poekoel kita bisa berhasil. Djikaloe nanti Tay-peng dateng, akoe harep ambil djalan dari pintoe kota Timoer, kerna di sitoe akoe nanti sedia, boeat soepaja barisan moeka bisa masoek dengan gampang. Akoe harep bisa trima balesan jang terbawa oleh ini orang djoega.

(Jang terhormat Lie Kam Sianseng).

GOEI KEE BENG.”

Diam-diam Djie Yan djadi tertjenggang, kerna ia tida mendoega sama-sekali jang itoe tihoe baroe ada bikin perhoeboengan dengan kaoem pembrontak Lie Tjoe Seng.

„Pantes ia goenai pengaroehnja oewangnja bocat dapetken pangkat tihoe dari ini kota, kata Djie Yan di dalem hati, „tida taoenja ia ada djadi pekakasnja kaoem pembrontak, jang hendak rampas ini kota Kay-hong-hoe.”

Itoe Lie Kam Sianseng boekannja laen orang dari pada Lie Tjoe Seng poenja adviseur, jang tempat kalahirannja di kota district Kie-koan dan ana banjak sekali akalnja, hingga ia djadi pembantoe penting dari itoe kaoem poenja pembrontakan. Ia poenja sasoeatoe akal sanantiasa di djalanken pada pendoedek pendoedek miskin dan kalaparan, jang ia kasi pengidoepan tjoekoep, hingga itoe sakean orang jang bodo djadi memoedji padanja dan menganggep bahoea ia ada saorang moelia.

Lie Tjoe Seng gelarken dirinja Tjong-ong dan sebagai poesatnja mengambil tempat di district Eng-leng-koan, Holam, di mana lebih doeloe ia oebrak-abrik ampatpoeloh delapan desa. kamoedian menderjang teroes ka Holam-hoe. Di sitoe Koensoe Lie Kam kaloearken kapinterannja dengan djalan kasi smear pada soenboe Lie Sian Hong, hingga kedjadian iapoenja orang kapertjajahan, Goei Kee Beng, diangkat djadi pembesar dari kota Kay-hong. Dengan begitoe ini koensoe harep zonder boeang banjak tenaga nanti bisa rampas itoe kota jang djaja.

Tatkala Goei Kee Beng telah pegang djabatannya dan moelai djadi pemimpin paling besar dari Kay-hong-hoe, sebagaimana kita katahoei, ia lantas sadja toelis itoe soerat jang tida dikira bisa djato ka dalem tangannja Lie Djie Yan, hingga itoe pamoeda djadi terkedjoet berbareng goesar.

Dengen lantas pamoeda itoe simpen soeratnja itoe pembesar tetiron ka dalem sakoenja, tapi zonder bikin menoesin pada pengisihnja itoe kamar, kamoedian ia kaloear dari sitoe dan rapetken poela pintoe djendela dengan pedangnja, satelah mana ia toedjoeken tindakannja ka djoeroesan Goei-kee-hang.

Samentara itoe Goat Yong soeda berada di tempat terseboet sakean lama, tapi ia tida taoe di mana ada kamarnja itoe orang jang hendak diganggoe. Djoestroe ia lagi mentjari dngen zonder djoentroeangan, mendadak kaliatan sinar api dari satoe roemah di seblah Timoer, laloe ia menjamperin dan tatkala dateng deket, ia dapet denger soeara tertawanja orang prampoean. Maka itoe ia laloe bikin lobang ketjil pada kertas djendela dan mengintip ka dalem.

Satoe prampoean moeda dan doea pelajannja sedeng tertawa, itoe prampoean moeda memake koe-

tang warna merah dan koen warna idjo, kakinja jang ketjil memake sepatoe djoestroe sedeng tertawa seraja berkata:

„Kaoe orang boleh liat bahoea akoe poenja pedang ini aken babat poetoos kapalanja itoe prampoean she Sie.”

Goat Yong kaget mendengar itoe, hingga ia dja-di bengong. Djoestroe begitoe itoe prampoean di dalem kamar batjokan pedangnja ka djoeroesan tem bok, di mana ternjata ada tertempel salemba gambarja orang prampoean jang ampir telandjang, dan di seblah atasnja ada tertoealis tiga hoeroef: Sie Goat Yong. Dengan begitoe djadi njata bahoea itoe prampoean she Sie jang hendak dibatjok ada itoe gambar, jang sekarang telah bertanda kerna batjokannja itoe.

Itoe prampoean moeda di dalem kamar boekannja laen orang dari pada Goei Yan Tjoen poenja gadis, Goei Gouw Eng, jang baroe beroemoer sembilanbelas taon dan ada berparas tjantik. Lantaran sang ajah poenja perboeatan boeat bikin tertjemar nama-nja Goat Yong dan itoe djadi kamaloean dan djato sakit, ia djadi amat bentji pada Sie Goat Yong dan itoe sebab djoega ia saban hari loekisken gambarnja itoe nona di tembok, boeat lantas dibatjok-batjok goena lampiaskan iapoenja kabentjian itoe. Di itoe malem lantaran sedeng goembirah, biarpoean tjoeatja soeda ampir djam doea, ia masi belon tidoer dan bersama-sama pelajannja membatjokin itoe gambarnja Goat Yong.

Tatkala membatjok satoe kali, Gouw Eng tertawa dan berkata:

„Gladak she Sie, mamposeslah kaoe!”

Mendenger itoe, Goat Yong djadi sengit, ia tjepet gerakan pedangnja dan djendela dari itoe kamar sigra terpental, berbareng dengan itoe ia lompat masoek, hingga orang jang di dalem djadi katakoetan.

„Siapa kaoe?” tegor Gouw Eng dengan terkedjoet.

„Kouwunio jalah itoe prampoean she Sie,” saet Goat Yong seraja hersenjoem ewa.

Gouw Eng djadi katakoetan, ia tjepet balik dirinja boeat merat, tapi Goat Yong telah tendang padanja hingga roeboeh. Berbareng dengan itoe doea pelajannja itoe prampoean hendak bertreak, tetapi djadi oeroeng lagi lantaran antjeman pedangnja si nona.

„Siapa jang brani bertrak, ialah jang aken poetoos lehernja!” bentak si nona dengan bengis.

Marika bertiga djadi boengkem, sebagai djoega binatang ga-ang jang kaandjek; Goat Yong toedingken pedangnja pada anaknja Goei Yan Tjoen seraja berkata:

„Akoeh toch tida mempoenjai permoesoehan

apa apa padamoe, kenapa djoega kaoe gambar dirikoe begitoe matjem dan maki-maki setjara katerla-loean?”

Gouw Eng berbangkit dengan moeka meringis, ia tekoek moeka ketjoet sembari berkata:

„Ja, boeat selandjoetnja akoe tida brani berboeat begitoe lagi. Harep kouwnio djangan goesar.”

„Kaoe perna apa dengan Goei Yan Tjoen?” tannya si nona.

„Ia ada ajahkoe”.

Goat Yong djadi inget prihal Lauw Siau Teng poenja pembitjarahan di waroeng arak, jang membitjaraken dirinja itoe prampoean. Ia laloe pandang orang poenja moeka, dan ia dapet kanjata'an bahoea sasoenggoenja djoega ioe gadisnja Yan Tjoen ada eilok.

„Kaoe tentoe tace, bahoea prihal koelawarga Lie poenja penolakan atas ajahmoe poenja lamaran boewat mengiket familie, ada taro tjoeriga jang itoe hal ada ditjegah oleh fihakkoeh, hingga kaoe poenja koelawarga djadi membentji pada akoe poenja familie. Boeat itoe kaoe djangan salah mengarti, kerna fihakkoeh tida ada itoe hati boeat halang-halangan orang poenja oeroesan baik, kerna itoe ada satoe perboeatan boesoek jang mendatengken orang poenja tertawahan dan makian. Samentara akoe poenja kadatengan ini, ada boeat kasi nasehat pada ajahmoe, soepaja djangan soeka terbitken perkara jang tida-tida, hingga mendapet kahina'an pada diri sendiri. Paling betoel djaga diri baik-baik dan djadi orang bener, djangan soeka tjari setori. Tentang ini kaoe boleh sampeken padanja, kapan kamoedian ternjata ia tida toeroet akoe poenja perkata'an, sembarang waktue akoe poenja pedang ini jang tadjem aken bikin terpisah iapoenja batok kapala.”

Beroelang-oelang Gouw Eng manggoet seraja menjanggoepin, Goat Yong sigra poengoet pedangnja itoe prampoean dan serahkan pada jang poenja seraja berkata:

„Hajolah kaoe trjima ini dan sasoedanja akoe brangkat, kaoe batjokin lagi itoe Sie Goat Yong di tembok!”

Didjengekin tjara begitoe Gouw Eng poenja moeka djadi berobah merah, ia tida bisa menjaoei dan lantas sadja toendoekin kapalanja dengan sagnet maloe, hingga si nona tertawa besar.

Kamoedian Goat Yong lompat kaloean dari itoe kamar dan lompat poela ka atas oewoengan, dari mana ia hampirken tembok pelindoengnja itoe desa; tapi di sitoe ia berpapasan dengan Djie Yan jang baroe dateng.

„Bagimana dengan itoe pembesar andjing?” tannya Goat Yong dengan tjepet.

Djie Yan kaloearken itoe soerat dari sakoenna dan kasi liat pada itoe nona, siapa sasoedanja mem-

batja lantas sadja oendjoek paras moeka jang sanget goesar. Ia bilang:

„Tida lebih pembesar itoe dari satoe bangast! Akoe kira kae soeda bikin mampoes padanja.”

Djie Yan gojang kapala, ia bilang:

„Tida, akoe tida ganggoe padanja. Sedeng kouw nio poenja pakerdja'an bagaimana?”

Si nona toctoerken iapoenja perboeatan dan berbalik menanja, apa sebab itoe pamoeda tida boe-noeh Goei Kee Beng.

Tapi Djie Yan lantas adjak doeloe itoe nona pergi ka soeatoe tempat sepi, di mana ia berkata:

„Kaloe kita boe-noeh padanja ada amat tida slamet dan djoega boekan ada satoe daja bagoes, maka nanti sadja kaloe perloe kita boe-noeh padanja. Sekarang akoe hendak minta kouwnio poenja per-toeloengan, loeat anterken akoe poenja ajah-iboe jang besok maoe pindah ka kampoeng kalahiran, kerna akoe hendak pergi ka provincie Holam boeat oeroes ini perkara Goei Kee Beng.”

„Ja, akoe soeka lakoeken itoe pakerdja'an, tetapi soedara haroes kasi taoe lebih doeloe pada lengtjoen,” saet Goat Yong sambil manggoet.

„Itoelah tentoe,” kata Djie Yan seraja toeroet manggoet. „Akoe nanti kasi taoe pada ajahkoe dan kouwnio boleh poelang seraja teroes bebenah goena bikin perdjalan. Besok kaloe ajahkoe bikin pertemoean dengan ajahmoe, kouwnio boleh lantas ikoet sadja padanja boeat melindoengin.”

„Baek,” saet si nona dan ia sigra brangkat poelang, begitoe poen itoe pamoeda.

Besoknja pagi Lie Kiat soeda sedia boeat brangkat ka kampoeng kalahirannja, dan itoe waktoe djoega Lie Djie Yan sedeng berkata pada iboenja:

„Sepandjang djalan ada amat tida aman, segala tempat banjak bersarang kawan pendjahat. Dari itoe kaloe ini perdjalan tida ada jang lindoengin, nistjalalah aken banjak sekali bahaja jang menimpah; maka itoe akoe harep iboe soeka bermoefaketan dengan ajah, boeat minta Sie Kouwnio djadi pelindoennng.”

Istrinja Lie Kiat setoedjoe dengan itoe voorstel dari anaknja, ia laloe koendjoengin soeaminja dan kasi taoe itoe advies.

„Itoelah tida bisa,” kata Lie Kiat sambil tawawa. „Tjara bagaimana kita moesti bikin soesah djoega Sie Kouwnio, boeat toeroet dalem ini perdjala-

lanan jang djaoenja beriboe-riboe lie dan sekalian lindoengin kita?”

Selagi begitoe Sie Djin Tat dateng boeat kasi slamet djalan, dan ia disamboet lebih doeloe oleh Lie Djie Yan, jang lantas toctoerken maksoednja boeat minta Sie Goat Yong djadi pelindoeng.

Itoe ajah dari si nona njataken setoedjoe, ia laloe masoek ka dalem dan ketemoeken toean roemah, pada siapa ia lantas berkata:

„Di sepandjang djalan ada amat tida sentausa, maka amat tida slamet djikaloe kae brangkat dengan zonder penganter; dari itoe akoe hendak prenah anak pampoeankoe boeat djadi kae poenja pelindoeng.”

„Akoe setoedjoe bila kae tida meras kabera-tan,” saet Lie Kiat dengan pikiran senang.

Djin Tat laloe prentah boedaknja toean roemah pergi panggil Goat Yong goena djalan-ken kewadjan sebagai pelindoeng, siapa lantas dateng tida lama kamoedian, kerna memang djoega ia soeda sedia malem dapet pesenannja Djie Yan.

Tatkala hari telah djadi siangan, itoe koelawar-ga Lie denger dilindoengin oleh nona Sie moelai kaloe kota boeat poelang ka kampoeng kalahiran-nja. Di waktoe hendak berpisah, diam-diam Djie Yan kasi satoe soerat pada Goat Yong boeat disampeken poela pada sang ajah, satelah mana ia laloe biloeken koedanja menoe djoe ka provincie Holam.

Kira kira sceda berselang toedjoe lie djaoenja, Lie Kiat inget pada Djie Yan jang tida kaliatan berdjalan sama-sama. Tempo ia hendak tanja orang nja, Goat Yong telah mendoeloein madjoe dan serah ken itoe soerat dari Djie Yan.

Lie Kiat djadi kaget tertjampoer girang koetika membatja itoe soerat, ia baroe taoe kaboesoekannja Goei Kee Beng jang mndjadi kontjonja kaoem pembontak. Samentara kagirannja ada ditoedjoeken pada anaknja, jang maskipoen oesianja masi moeda, tetapi ada itoe katabahan boeat oeroes itoe perkara. Tapi sebaliknja dari itoe, adalah iboenja Djie Yan djadi sanget berkoeatir dengan anaknja poenja pergi, ia masih sadja maoe mewek kaloe tida ada Goat Yong jang briken hiboeran.

Itoe rombongan berdjalan teroes dengan di sini kita tinggalken doeloe, dan balik tengok perdjalanannja Lie Djie Yan.

(Aken disamboeng).